

Dvacetileté jubileum hnutí Křesťan a práce v ČR

Sborník příspěvků zakladatelů, pamětníků a příznivců

Velehrad 2016

JUDr. Bedřich Vymětalík, čestný předseda KAP

Hnutí Křesťan a práce (KAP) v ČR se ustavilo jako občanské sdružení na zakládajícím sjezdu v Praze dne 5. října 1996. Bilancuje tedy už 20 let svého trvání. Věříme, že je to bilance bohatá na aktivity a prospěšná pro společnost i přes omezené prostředky, které máme k dispozici.

Připomeňme nejdříve, jaký byl důvod našeho založení a jaké cíle sledujeme.
Důvod připomíná motto Michela Quoista na našem prvním letáku:

**Žijeme s očima zpola zavřenýma, nebo je spíš upíráme sami na sebe,
Anebo náš pohled bloudí po nebi a my jdeme a NEVIDÍME raněné a spící na kraji cesty**

Jinými slovy, naší základní myšlenkou bylo, že křesťané nemohou žít izolovaně, nemohou a nesmějí se starat jen o sebe, ale mají povinnost usilovat o spravedlnost, pomáhat k tomu, aby lidé žili lidsky důstojným životem.

Tuto povinnost nelze v moderní společnosti propletené složitými vazbami realizovat jen individuální charitou – jakkoliv důležitou. Účinnější jsou celospolečenská řešení. Měla by je nabízet politika. Ta s tím má zatím evidentně značné problémy. Může však pomoci občanská společnost, a tedy sdružení a hnutí v rámci občanské společnosti. K takovým se přihlásilo i hnutí KAP.

Je však taková činnost v dnešní společnosti označované občas jako vrchol svobody vůbec potřebná?

Stačí jediný pohled na svět kolem nás, abychom se přesvědčili, že je něco v nepořádku. Růst zločinnosti, terorismu, ztráta morálky, prohlubování propasti mezi bídou a bohatstvím, ekonomické krize, propagace násilí, zneužívání mladistvých, pornografie, sexuální zvrácenosti – jsou toho plné noviny a ohromně si v tom libují. Myslíme si, že je to v pořádku? Proč se divíme, že proti naší kultuře – označované jako západní – se ve světě zvedá odpor? Proč křesťané, kteří kdysi byli hlavními nositeli skutečné duchovní kultury, dnes převážně mlčí pod rouškou falešně vykládaných hesel o toleranci, svobodě či pluralitě a ponechávají široký prostor silám zla?

Divíme se, že dnes se stále častěji připomíná zánik kdysi pyšné římské říše, která opustila starověké ctnosti a rozpadla se? Tehdy na konci starověku to bylo křesťanství, které přinášelo nové pohledy, a byli to křesťané, kteří dovedli i v tehdejších divokých podmínkách přinést základy nové kultury středověku. Dnes je to obdobná výzva pro všechny lidi dobré vůle. Chtěli bychom, aby hnutí KAP dokázalo na výzvu přispět užitečnou odpovědí

Jako cíl jsme proto deklarovali:

- a/ seznamovat spoluobčany s myšlenkami křesťanského učení o společnosti a s jeho významem právě pro dnešní společnost
- b/ usilovat o praktickou aplikaci těchto myšlenek v našich konkrétních podmínkách

Nešlo tedy o založení jakéhokoliv dalšího spolku, ale o nabídku nových myšlenek, o kterých naši spoluobčané předtím neměli většinou ani potuchy. Ustavující schůze nového hnutí byla svolána na 5. října 1996 do hotelu Legie v Praze. Tehdy se přihlásilo 33 odvážných, kteří sice neměli oporu v tisku, neměli kapitál, neměli zkušenosti, měli však dobrou vůli a důvěru v dobrou věc. Patří jim dík za jejich odvalu. Původní název hnutí „Katoľci ve světě práce“ byl ještě na sjezdu rozšířen na „Křesťan a práce“ a pod tímto názvem existuje dodnes.

Na sjezdu byly zvoleny orgány hnutí: Prvním předsedou byl zvolen Ing. Jiří Stejskal, místopředsedou Stanislava Jechová. Když byl Ing. Stejskal nucen z pracovních důvodů z funkce odstoupit, nahradil ho Ing. Jiří Konečný. Stánu Jechovou později nahradila Marie Čapková .

Postupně se vytvořily dvě skupiny, po jedné pro Čechy a pro Moravu. Samostatná skupina vznikla v Kolíně , kde se uvažovalo i s kancelářím pro celé hnutí. Kancelář však nakonec nebyla využita, stejně jako nebyla využita tehdy v začátcích populární myšlenka kempeliček. Pro financování hnutí jsme sice založili Družstevní záložnu, kam každý vložil dohodnutý podíl, jenže jsme záhy zjistili, že existuje reálná hrozba vytunelování. Složené podíly se podařilo proto včas vybrat a vrátit členům. Naproti tomu získaly rostoucí zájem u nás, ale i v Německu a Rakousku myšlenky křesťanského učení společnosti, na jejichž propagaci jsme se společně podíleli.

Naše aktivity se postupně dále rozšiřovaly a rozšiřují, rostla a roste i mezinárodní spolupráce s křesťanskými orientovanými hnutími v zahraničí jako je Evropské hnutí zaměstnanců v Bruselu, ACLI Itálie a samozřejmě spolupráce s hnutími v Německu a v Rakousku.

- Ve spolupráci s Telepace Ostrava jsme vydali 3 videofilmy o sociálním učení církve.

- Naši mladí členové vytvořili internetové stránky pod názvem Křesťan a společnost.

- Mladí členové brněnské pobočky KAP se zúčastnili v letech 2004 – 2005 úspěšného mezinárodního třístranného programu Mládež pro Evropu společně s mladými členy italského hnutí ACLI a polského hnutí CHSPP.

- Ve spolupráci s KAB Rakousko, diecéze Vídeň, podílíme se na pravidelných regionálních kongresech pod heslem „Společně do Evropy“. Kongresů se účastní zástupci Polska, Slovenska, Maďarska, České republiky a Rakouska.

- Spolupracujeme s EBCA – MTCE – evropským svazem křesťanských zaměstnanců. V lednu 2005 jsme pro síť EBCA – MTCE uspořádali úspěšný evropský seminář v Brně. Naše hnutí v koordinační skupině EBCA zastupuje paní doc. Ing. Lidmila Němcová, CSc. EBCA vydala tzv. Bílou knihu k sociálním otázkám v Evropě. Bílou knihu jsme přeložili do češtiny a do jejího tisku, který je k dispozici zájemcům, jsme také vložili původní vyjádření KAP ČR k anketě pro sestavení Bílé knihy.

Z řady našich aktivit připomeňme ještě pozitivní ohlas pravidelných každoročních třídních seminářů k aktuálním otázkám společnosti z pohledu křesťanského sociálního učení, pořádaných společně s Evropským centrem pro záležitosti zaměstnanců v Konigswinteru a pod záštitou a s podporou Evropské komise.

Za období od roku 1996 do roku 2015 bylo takto uspořádáno jen na Velehradě 20 třídních seminářů. Na každém přednášeli odborníci z celé Evropy, každý seminář představoval zhruba 8 hodin přednášek s diskusí k aktuální problematice.

Čeho si při tom nesmírně vážíme? Toho, že jsme kromě oficiální pozvánky nedělali žádnou velkou reklamu, že účastníci semináře sami doporučovali další zájemce, že někteří zájemci se často obraceli sami na nás, kdy bude další seminář. V posledních letech jsme měli účast kolem 130 zájemců, někdy i 160 zájemců, takže kapacita sálu na Velehradě, kde se seminář konal pro všechny zájemce nestačila. Nejen to. **Pozitivním přínosem** pro každého účastníka byla atmosféra Velehradu, přinášející přes všechnu náročnost probírané problematiky příjemnou pohodu, vstřícnost a ohleduplnost k ostatním. A ještě něco. Za uplynulých 20 let se podařilo nejen ukázat a doložit, jak by měl vypadat život, respektující spravedlivé vztahy ve společnosti, ale doložit konkrétními příklady, kde se nové vztahy podařilo vytvořit. Nastává však nový problém. Éra informačních technologií, jak jsme je dosud znali, pomalu končí, nastoupila digitalizace, která vyžaduje nové přístupy. Přizpůsobit se probíhajícím změnám bude spojeno s novými nároky na každého z nás. Dokážeme to?

Po dvaceti letech jinak?

Paradoxy doby, která si říká moderní:

- mnoho lidí hledá zaměstnání a nemůže je získat
- mnoho lidí těžce pracuje, přesto nemá dost peněz na důstojný život.

Historie uplynulých dvaceti let připomíná, že svět kolem nás se radikálně změnil a zřejmě bude třeba hledat způsoby, jak na změny správně reagovat. Známý ekonom, emeritní profesor Milan Zelený z univerzity v New Yorku v této souvislosti upozorňuje: „Míra změny společnosti v rozvinutých a vyspělých státech dnes akceleruje téměř geometricky. Je možné, že dnešní takzvaná krize vlastně není krizí, ale předzvěstí hodnotové transformace ekonomicko-technického potenciálu a kulturního a společenského života lidstva. Pakli ano, potom za nějakých 20 let bude nám, starším, svět automatů, mobilů, internetu, plasmových televizí, dálnic, letadel, magnetických rychlovlaků stejně vzdálený, jako byl pro nás vzdálen život, kdy ještě nebyla televize, elektrické osvětlení, ledničky, atd. (Zelený, Kosturiak: To nám byl divný svět. str. 13-15).

Ale pozor! Není pochyb, že probíhající změny povedou nadále ke snižování počtu pracovních míst a pokud je nenahradíme nově vznikajícími pracovními místy odpovídajícími již potřebám a požadavkům dnes zřetelně nastupujícího digitálního věku, pak se nezaměstnanost dále rozšíří dokonce i na tzv. „bílé límečky“, tj. duševní pracovníky, jejichž místa by měly zaujmout inteligentní stroje. Dle různých nezaručených odhadů by v důsledku rozvoje výše uvedených technologií mělo zaniknout přes 7 milionů pracovních míst, zatím co nových pracovních míst na úrovni moderních technologií by mělo vzniknout 2 mil. Ať už je tento odhad správný či ne, pravdou je, že nezaměstnanost dále roste, a že dnes 1 % nejbohatších obyvatel planety vlastní stejné bohatství jako celá chudší polovina lidstva (LN, 20.2.2016). Nářek medií, že rozdělení bohatství je nespravedlivé, nic nepomůže. Navíc konstatování rostoucí propasti mezi bídou a bohatstvím ve světě problém neřeší, nejsme-li schopni najít mechanismy, které tuto disproporci odstraňují či aspoň zmírňují. Zatím se zdá, že nevíme, zda nebo do jaké míry jsme ochotni připustit, že zefektivnění výroby je dnes pro přežití jakéhokoliv průmyslového výrobce nezbytné a že co je třeba přesto udělat příliš jasné není. Zejména, když se z medií dozvídáme, že Česko nemá ucelenou vizi digitalizace, a že existují současně desítky digitálních strategií, které nejsou vždy nijak propojeny, a tedy že zůstáváme v rámci Evropy pozadu (LN, 26.8.2005)

Z hlediska našich aktivit ani dnes v současných podmínkách ani do budoucna nelze opomenout problematiku zdrojů pro financování důstojného života společnosti, zjednodušeně řečeno pro financování nezaměstnanosti - to za první, a za druhé - prosazování etiky v mezilidských vztazích.

K tomu aspoň několik poznámek :

1.K problému „nezaměstnanosti“.

Dnes je jasné, že dosavadní zdroje financování nezaměstnanosti nestačí a ani stačit nebudou. Najít další zdroje je nezbytné. Hovoří se zejména o zdanění pravidelného podílu na zisku z intelektuálního bohatství, které stát chrání a má chránit a jak se např.zmiňuje Ing. Rychetník:

- o zdanění škodlivých exhalací či podobných „negativních externalit“
- o zdanění devizových transakcí dle návrhu ekonoma a nositele Nobelovy ceny Jamese Tobina. Jen při roční dani 0,25 % se tak má získat 300 – 500 milionů dolarů. O návrhu se diskutuje již řadu let, ale spíš ironicky jako o tzv. dani Robina Hooda.

Existují i další možnosti. Předmětem pozornosti se dnes opět stávají návrhy na tzv. nepodmíněný základní důchod jako paušální dávku, kterou by obdržel zhruba ve výši minimální mzdy každý občan. Autorem návrhu je liberální ekonom Milton Friedmann, důchody by nahrazoval systém sociálních dávek. Údajně tuto formu zkoumají v Nizozemí, Finsku, Kanadě, nechybí ani v Británii a začínají mít zájem i další státy.

2. K prosazení lidsky důstojných vztahů mezi lidmi:

Publicistka Marta Davouze napsala před nedávnem v článku nadepsaném „Začala nová epocha, s níž si svět neví rady“ (LN, 31.8.2015) Napsala:

„Všichni se smáli, i já, když bylo prorokováno, že v roce 2012 přijde konec světa. On ale vlastně přišel. Nic už neplatí, nic už nemá význam, jestliže kdeký šílenec může vraždit nevinné lidi, případně i sebe a je mu to jedno, lidský život ztratil smysl. Hovoří se o Islámském státu, přestože nejde o stát. Nemá to jasné hranice, nemá to společný jazyk, hlavní město, nějakého konkrétního vládců vnitřní společenskou a politickou strukturu. Nikdo neví, kde přesně je nepřítel, jak ho lze identifikovat kdy a kde zaútočí, dokonce ani to, co vlastně chce, tedy kromě násilí a zabíjení, jakožto životního programu. Můžeme to nazvat ranou egyptskou nebo se obrátit k Shakespeareovi a říct si, že „vymknuta z kloubů doba šílí“, zkrátka můžeme se uchýlovat nanejvýš k metaforám neboť EU, NATO, OSN a další nástroje, které jsme si k sebezáchově vytvořili, nám nejsou nic platné. Nepočítá se v nich totiž s popřením tak elementární hodnoty, jako je hodnota lidského života.“

Profesor Tomáš Halík opakovaně upozorňoval k polemikám o uprchlické krizi, že „hlavní problém, který uprchlická krize obnažila, je ztráta naší vlastní identity. Lidé chtějí bránit českou a evropskou, případně křesťanskou identitu naší kultury, ale nedokáží si pod tím nic představit. Co říkají jsou fráze mimo realitu“. (KT, 11.4.2016).

Podobně konstatoval na sjezdu spisovatelů v roce 2015 předseda Jan Němec: „Jak oslovit jediným textem společnost, která se neshodne ani na základních hodnotách? Jak oslovit společnost, která diskusí o základních hodnotách vytěšňuje? Jak oslovit společnost, která zpochybnila dokonce samotný koncept hodnot?“ A odpovídá si: „můžeme ji oslovit jedinečně tak, že my sami znovu začneme o těchto hodnotách uvažovat. A dodává, že jsme jako spisovatelé bezmocní hlavně proto, že jsme už dlouho neudělali nic, na co bychom mohli být hrdí a co by nás posílilo. Místo toho se unavujeme intelektuální ironií, která by se v našem oboru dala stáčet a lahvovat. Povyšujeme se nad sebe v plytkých polemikách a vyčerpáváme se názory, které v devíti případech z deseti nedokazují nic jiného než existenci zduřelého ega, které je zastává.“ (LN, 6.6.2015).

A tak, když v diskusích ke krizi práva u nás zazněla myšlenka emeritního soudce Ústavního soudu Jiřího Nikodéma „Co kdybychom zrušili všechny zákony a vrátili se k desateru?“ Zaznělo zdvořile v odpovědi: je to sice zajímavá myšlenka, ale kdo si dnes mimo praktikujících křesťanů desatero vůbec vybaví a v dnešním složitém světě ,kdo to dá dohromady? (Index, 5.10.2015)

Možná nejsnadnější odpověď lze najít v knize o výchově, kterou napsal kardinál Angelo Bagnasco, kde označuje současný životní styl, současnou kulturu jako kulturu nicoty, která nevěří v žádnou hodnotu. Dle něho „svoboda je identifikována s osobním rozmarem, štěstí s úspěchem a rozkoší, mocí a penězi, rozum – jako schopnost poznávat pravdivost věcí a morálních hodnot – ztrácí důvěru. Smysl pro meze a pravidla se zdá být urážkou osobní důstojnosti : jedinec je středem sebe sama. Život je představován jako mýtus věčného mládí, kde je výkonnost povinností a fyzická forma modlou. Zdá se, že život musí být tvořen jedinečně triumfy a uspokojeními, kde je vše snadné a patří nám to, odkud je vypovězena námaha a oběť, kde je zásadní nějak se jevit, být viděn a obdivován.

Je to prosazení nicoty – nicoty smyslu, nicoty hodnoty, nicoty skutečných, stálých a konstruktivních vztahů. Je to nihilismus. **Ale život takový není...**

A uváděná publikace dodává, že „nesmíme zapomínat, že kultura není čímsi abstraktním, že nějakým způsobem závisí na každém z nás, na jednotlivcích a na skupinách. Můžeme říci, že kultura jsme my: jestliže životní styly, komplexní zaměření, zákony mají značný vliv na formaci mladých, ale také dospělých, jak v dobrém, tak ve zlém, je také pravdou, že jestliže každá osoba dobré vůle uvede v život ctnostné chování, a to se rozšiřuje díky pozitivním sítím, které se navzájem podporují a překládají, prostředí se může obecně zlepšit.“ (Angelo Bagnasco („Vychovávat k naslouchání životu.“ Český překlad jako interní studijní materiál Duchovního centra paulánského konventu Narození P. Marie na Vranově u Brna.)

Závisí – li tedy změna životního stylu na každém z nás a ukazuje – li se jako významná alternativa pro budoucnost současné civilizace, pak je výzvou pro všechny lidi dobré vůle uplatňovat tuto změnu ve prospěch slušnosti, férovosti, sociální spravedlnosti, ve prospěch lidsky důstojného života. Dosavadní dvacetiletá historie našeho hnutí dává naději, že dokážeme na tuto výzvu pozitivně odpovědět.

Ve Frýdku Místku 31.5.2016, zapsali manželé Müllerovi

Ing. Jan Schweiner, místopředseda a hospodář spolku

Někdy na jaře r. 1990 mě jako „mladého lidovce“ oslovil dlouholetý člen ČSL p. Vladimír Barták, zda bych měl zájem jet s ním a s několika dalšími „lidovci“ do Německa. Německé hnutí pracujících (KAB) totiž zaslalo pozvánku na přátelské 3denní setkání spojené s výměnou informací. Jelo nás tehdy asi 10 lidí vlakem do Furth im Wald, kde na nás čekaly dva mikrobusey a členové KAB nás odvezli do známého školícího střediska ve Waldmünchenu. Zde nám představili hnutí KAB, jeho historii, organizační strukturu a činnosti ve kterých se uvnitř hnutí i navenek angažují. Poté v neformální besedě s námi chtěli vědět, jak to u nás po „sametové revoluci“ vypadá, především je zajímalo to, co v oficiální tisku nebo jiných zprávách nebylo. Tak jsme se seznámili se skvělým páterem Seidlem, vyslechli zajímavé informace od ekonoma pana Ludwiga a s dalšími lidmi ochotnými se s námi podělit o zkušenosti a pomoci nám v začátcích obnovené demokracie. Domluvili jsme se, že založíme v Čechách nezávislé křesťanské odbory s názvem „Katolíci ve světě práce“. Jenže už na ustavující schůzi v Praze se ukázalo, že tak ostré slovní vymezení v názvu hnutí bude moc problematické. Bylo proto rozhodnuto změnit název na „Práce a svoboda“. Získat nové členy do tohoto odborového hnutí šlo velmi těžko. Lidé se ptali co chceme dělat a hlavně co nabízíme. Když zjistili, že by museli vystoupit za starých odborů a tím ztratit všechny prebendy „přelakovaného ROH“, rychle vycouvali.

Snažili jsme se získat hlavně alespoň jednu místnost, ve které bychom se mohli scházet, leč jednání s představiteli ROH zkrachovala už na jejich první podmínce být součástí jejich organizační struktury. Tato podmínka by v praxi znamenala ztrátu naší nezávislosti. Naše další aktivity se soustřeďovali na spolupráci s KAB Německo např. při oslavách 100 let Borských tezí, v r. 1991 jsme dostali povánku účastnit se s nimi poutě do Říma na oslavy 100. výročí encykliky Rerum Novarum, v r. 1992 jelo několik skupin na oslavy výročí založení hnutí KAB v Heidecku u Norimberku. Zde jsme bydleli v rodinách a prožili krásné chvíle ve společnosti báječných lidí. Rovněž se přihlásili přátelé z KAB Rakousko a zorganizovali pro nás návštěvu největších rakouských hutí a strojírench VÖST Alpine v Linci s besedou s odboráři a pak dvoudenní setkání ve Vídni pod organizačním vedením Antona Liedlbauera, kam přijelo také několik kolegů z Maďarska. Pak v r. 1998 přišly opět oslavy 105. výročí Borských tezí a setkání s mnoha starými přáteli. Nám ve vedení začínalo být jasné, že stejně nové členy nezískáme jinak než mezi svými farníky a proto bude lepší, když opustíme platformu odborů a založíme nové hnutí, které se svojí náplní více přiblíží celosvětovému hnutí křesťanských pracujících. Nové hnutí „Křesťan a práce“ bylo založeno na ustavující schůzi v říjnu 1996 v hotelu Legie v Praze. Po celou dobu jsem pracoval v předsednictvu jako hospodář a tuto funkci vykonávám dosud.

Jan Schweiner

Pozn.

Aktivity KAPu po r. 1996 by asi lépe popsal Jirka Stejskal. Zejména finanční a materiální pomoc ze strany KAB Německo (P.Seidl), projekt Renovabis (to nejvíce zužitkoval klub Kolín – p.Klička). Vzpomenout na dobré spolupracovníky dr. Onyskowová a další.

Ing. Jiří Stejskal, 1. předseda - k historii KAP

O sociální učení církve jsem se jako ekonom začal zajímat již na VŠE Praha a hledal možnosti, kde získat další informace. Přihlásil jsem se tehdy jako člen České křesťanské akademie, kde jsem začal aktivně pracovat v ekonomické sekci, kterou vedl prof. Lubomír Mlčoch.

Práce byla velice zajímavá a pro mne jako studenta ekonomie přínosná, protože nebylo mnoho dostupné literatury k oblasti etiky v ekonomice a soc. učení církve. Doba po sametové revoluci byla zajímavá i v tom, že sice bylo málo informací, na druhé straně bylo hodně lidí, kteří s entuziasmem a velkým zápalem pro věc dokázali věci pohnout dopředu.

V rámci práce v ČKA jsem se seznámil i panem JUDr. Bedřichem Vymětalíkem, který byl právě takovým člověkem, který s ohromným nadšením pracoval pro aktivní šíření sociálního učení církve slovem i skutkem. Jeho zápal pro věc byl velice nakažlivý, a tak jsem se zapojil jsem se do práce připraveného výboru na založení nového hnutí. Byl jsem rád, že jsem mohl spolupracovat s výborným týmem lidí, kde kromě pana Dr. Vymětalíka byl např. Ing. Jan Schweiner, který byl velice zkušený v ekonomické oblasti, protože s panem Dr. Vymětalíkem spolupracoval již na z dřívější doby běžícím projektu křesťanských odborů. Zkušenosti z jeho práce na zakládání odborů Práce a svoboda se zužitkovaly při koncepci hnutí Křesťan a práce. Další členové vedení jako Stanislava Jechová, která přispívala k formování spirituality hnutí a další členové výboru, kteří všichni obětavě pracovali a setkávali a vnášeli svůj pohled na věc. Diskuse byla kolem názvu, zda Hnutí katolických pracujících, což by bylo větší částí překladem hnutí v Německu a Rakousku, nebo jiný název. Nakonec na doporučení pana biskupa Jaroslava Škarvady, se kterým jsme mnohé věci konzultovali, jsme zvolili v názvu křesťanské, nikoliv jenom katolické hnutí aby bylo otevřeno všem věřícím.

Při přípravných pracích jsme také velice úzce spolupracovali s KAB Süddeutschland, které nás velice podporovalo jak znalostmi, tak i materiálně, jmenovitě P. Konrád Seidl a také Bernhard Eder. Dostali jsme velice cenné rady, jak

oslovoval nové zájemce a také poskytnuly mnoho cenných materiálů, které jsme přeložili do českého jazyka. I vedení rakouského KAB nám bylo velmi nápomocno.

Nakonec se vše zdařilo a 5. října 1996 se v Lékařském domě v Praze konal ustanovující sjezd hnutí Křesťan a práce. Na ustanovujícím sjezdu bylo 33 účastníků. Zde jsem byl zvolen za předsedu hnutí.

Naše aktivity se poté rok od roku postupně rozšiřovaly. Všichni členové oceňovali především možnost se sejit s obdobně smýšlejícími lidmi z celé republiky a cítili, že nejsou osamoceni. Některé z těchto celorepublikových seminářů se staly tradicí, jako je již vlajková loď hnutí KAP seminář na Velehradě.

Na začátku jsme měli největší vzor v německém KAB, který ale měl silné personální a materiální zázemí. Nejdříve jsme se scházeli v bytě členů, poté v pronajatých prostorách od KDU–ČSL na Praze 7, kde jsme se také snažili využít kontakty na propagaci myšlenek soc. učení církve v politice. Nakonec bylo rozhodnuto, že sekretář hnutí J. Klička vybuduje v Kolíně zázemí pro KAP, které by se časem i mělo samofinancovat svými aktivitami. Bohužel ne vše se zdaří a centrum v Kolíně začalo jednat až příliš samostatně a nezávisle na vedení hnutí, takže od této myšlenky se nakonec upustilo a hnutí KAP dále fungovalo bez vlastní kanceláře.

Přestože bylo obtížné najít nové členy, bylo možné získávat stále více a více sympatizantů. Také nás postupná práce vedla k tomu, že jsme se ji nesnažili vybudovat jenom stejnou, pouze menší organizaci, než mají v Německu, ale jít vlastní cestou, která byla založena více na dobrovolnictví a volnější spolupráci, protože jak bylo konstatované, v české mentalitě není taková ochota organizovat se jako v Německu a Češi raději spolupracují na volnější platformě, než přímo členství.

Protože jsem se oženil a postupně přicházely děti na svět, musel jsem utlumovat své aktivity v rámci KAP a více se věnovat narozeným dětem. Novým předsedou hnutí byl zvolen Jiří Konečný, kterému bych chtěl tímto poděkovat, za to, že převzal kormidlo vedení a podařilo se mu dále rozvinout hnutí, tak, aby bylo respektovaným partnerem nejen v rámci České republiky, ale i pro evropské hnutí pracujících.

Zde bych chtěl vyzdvihnout ještě moji spolupráci s paní doc. Ing. Lidmilou Němcovou, která mi přednášela ještě v době mých studií na VŠE Praha na katedře Drobného podnikání, kde jsem později zpracovával svoji diplomovou práci. Již tehdy mne zaujala svým nadšením a elánem pro etiku v podnikání, aniž bychom o sobě věděli více. O to milejší bylo poté setkání s Lidmilou ve vedení hnutí KAP o několik let později.

Osobně jsem velice rád, že z malé hrstky nadšenců, kteří jsme zakládali v roce 1996 hnutí, nezbyly jenom vzpomínky na papíře. Když se dívám v roce 2016 nazpět, je vidět, že hnutí s Božím požehnáním dospělo ke zralosti, přineslo své plody v podobě šíření etických hodnot a soc. učení církve a neslo v sobě to, co bylo ústředním mottem listu ČBK k sociálnímu učení církve v roce 2000, o jehož přípravu a šíření nemalou měrou přispělo i hnutí KAP – POKOJ a DOBRO.

Přeji tedy našemu hnutí, aby POKOJ a DOBRO bylo nadále jeho náplní.

J. Stejskal, bývalý předseda KAPu

Mgr. P. Jan Hurník - duchovní rádce KAPu

Už od mládí jsem slyšel od svého otce, jak on pracoval v tehdejší ROH – byl elektrikářem ve Vítkovických železárnách – a já od něj často slyšel, jak se zastával obyčejných dělníků proti mistrům, jak vyřizoval dávky v rámci nemocenské, lázně atd.

Byla to pro mne dobrá škola do života, začínal jsem chápat různé sociální nespravedlnosti. Tím, že jsme měli asi 3 ha polí, chodili jsme s rodiči a bratrem odpracovat jednotky – řepu do JZD. Po základní škole jsem se vyučil truhlářem ve Vítkovických železárnách Klementa Gottwalda a pak jsem tam pracoval jako stolař a posléze v nemocnici na Fifejdách. Přitom jsem chodil do večerní školy a po pěti letech jsem maturoval. – Dostal jsem na toto studium doklad výkonu základní vojenské služby, ale pak jsem musel na vojnu do Havlíčkova Brodu. Po návratu jsem až do roku 1990 pracoval jako stavební technik v Městském ústavu národního zdraví v Ostravě. Do té doby bylo těžké dostat se do semináře; 1969/1970 jsem začal dělat katechetický kurz, který pak komunisté zrušili. V neoficiálních studiích jsem pokračoval v rámci salesiánské kongregace a v roce 1984 jsem byl v Berlíně kardinálem Meissnerem vysvěcen na kněze. Do převratu jsem také působil v neoficiálních akcích, jako byly chaloupky, víkendy...

Po roce 1990 jsem začal působit v Ostravě v Salesiánském středisku Dona Bosca – tehdy se začal postupně vracet kostel a ústav. Při práci s dětmi, mládeží a ostatními lidmi jsem byl vtahován také do sociální problematiky těchto lidí. Současně se budovalo středisko mládeže a kostel v Havířově. Tam jsem spolupracoval s Ing. Jindřichem Hoňkem, který měl kontakt na Dr. Vymětalíka. Od té doby se datuje určitá forma spolupráce s KAP – po pěti letech jsem začal působit v Prostějově, pak do roku 2007 jako kaplan ve Vřesovicích a pedagogickém sboru na učilišti s internátem a od roku 2007 až do současnosti v Teplicích. Všude jsem se setkával s lidmi, kteří měli o danou sociální problematiku zájem. Tento jejich zájem jsem rozvíjel a poukazoval na KAP, kde je k sociální problematice možno získat potřebné zázemí a informace. Dr. Vymětalík a Dr. Němcová ve svých přednáškách poukazovali na možnosti spolupráce a činnosti v dané oblasti. Vznikla četná přátelství, která se utužovala při setkáních na Velehradě. Velehrad má i pro mne velký osobní význam - se svými rodiči a bratrem jsem tam od dětství chodíval.

Ženy důchodkyně, léta pod vedením dnes již zesnulé paní Marie Hřebíčkové, se scházejí každou první středu v měsíci a pletou obvazy pro malomocné. Upletení jednoho trvá nejméně 7 hodin ruční práce. Pro mnohé se to stává smyslem života, možností, jak pomoci potřebným. Muži důchodci se scházejí jedenkrát týdně a pracují na výrobě hlavolamů a křížků. Hlavolamy přinášejí radost a rozptýlení, křížky utužení ve víře.

Na Teplicku se hodně pohybují v romském etniku a snažím se je zapojit do společenského a náboženského života. Panuje u nich velká nevzdělanost, pověřivost... Skrze přípravy ke křtu, pohřby atd. se je snažím vést, jak to říká Don Bosco, k tomu, aby z nich byli „poctiví občané a dobří křesťané“. Jednou měsíčně máme romskou mši sv., do které se je snažím zaangažovat. V rámci promluv při mši svaté na Velehradě a v rámci osobních rozhovorů se snažím vnést do srdcí oslovených správné zásady křesťanského života, který v sobě obsahuje také jasné prvky sociálního postoje. Encyklika *Laudato si* nám ukazuje jasné směrnice k péči o společný domov a dává konkrétní návod, jak měnit smýšlení a jak spolupracovat na zlepšení sociálních poměrů.

Stanislava Jechová bývalá místopředsdkyně hnutí

Vzpomínky na osoby spojené se zakládáním hnutí a různé členy KAPu.

Myslím, že je správné vzpomenout s vděčností na ty, kteří ovlivnili založení a činnost našeho hnutí, kteří byli u jeho začátku.

P. Kondrác Seidl. Otec Seidl má velkou zásluhu na založení našeho Kapu, zároveň s monsignorem Hansem Ascherlem. On to byl, kdo přijížděl do Prahy na jednání, která předcházela vlastnímu založení a pomáhal organizačně i radami. V prvních letech se také zúčastňoval i našich seminářů. On také sloužil mši sv. při zakládání našeho hnutí. Vzpomínám na jeho krásný baryton, na písně, které složil, na jeho kytarový doprovod, kdy udával tón a elán našim setkáním.

P. Vladimír Rudolf, farář na Lhotce, nás hodně nabádal a povzbuzoval nejen pro vlastní založení, ale i při naší činnosti. Fara a kostel na Lhotce byly naším prvním útočištěm a po jeho smrti i nadále, neboť jeho nástupcem se stal syn dr. Vymětalíka Bedřich.

P. Miloslav Fiala. Česká biskupská konference určila otce Fialu za svého zástupce na naši zakládající schůzi. On potom zůstal až do svého důchodu dlouhá léta naším celorepublikovým duchovním vůdcem, zúčastnil se několika sjezdů i našich schůzí výboru. Vždy byl pohotově radou i modlitbou.

P. Jan Hurník. Ten to věrný a nadšený kněz doprovází naše hnutí od samého počátku, až do dneška, s otcem Seidlem koncelebroval mši sv. při zakládání hnutí a v oblasti svého působení nadchl pro činnost v KAPu řadu svých farníků. Na semináře na Velehradě neopomine přivést pro všechny účastníky vtipné hlavolamy.

Bernhard Eder spolupracuje s naším hnutím dodnes, ale hlavně v prvních letech má velkou zásluhu o získávání grantů, které nám zabezpečily financování činnosti, za umožnění účasti našich členů na seminářích v Německu i na vyškolení multiplikátorů hnutí v Brně.

Angelo Levati z italského hnutí ACLI. Spolu s dalšími kolegy vykonal hodně pro přátelství mezi našimi hnutími a zůstal naším příznivcem až dosud.

Ráda vzpomínám na již zesnulé členy:

Ing. Ludmilu Parkmanovou, pracovala ve výboru od samého začátku až do své smrti, obětavě převzala neplacenou funkci sekretáře hnutí za ing. Kličku.

Dr. Zdenku Onyskowovou, rovněž pracující ve výboru od počátku až do úmrtí, která na řadu let převzala vedení pražského KAPu. S oběma jsem se setkávala ještě před samým založením hnutí.

Na pana **Františka Adamíka,** který stihl kromě činnosti v KAPu ještě založit a vést českou větev Křesťanské mezinárodní solidarity, propagovat na stránkách jejího časopisu naše hnutí a velice pomáhat při tisknutí různých publikací pro hnutí. Věrně se zúčastňoval všech akcí i přes své nemoci.

Velice si vážím členství pana **Augustina Navrátila,** který po listopadu vydával časopis Obroda, kde rovněž naše hnutí propagoval.

Závěrem chci říci, že ze všeho nejvíce si na svém členství cením toho, že jsem se setkala a seznámila s lidmi, kterých si velmi vážím a s nimiž bych jinak vůbec nepřišla do styku, počínaje dr. Vymětalíkem, čestným členem KAPu prof. Mlčochem, a členy výboru, a konče „obyčejnými“ členy Kapu.

Proto za 20 let KAPu „Bohu díky“

Jak jsem se dostala do vedení hnutí.

Tato vzpomínka chce být povzbuzením pro všechny, kteří si myslí, že členství v KAPu není pro ně.

Zúčastnila jsem se jednou přednášky mně neznámého dr. Vymětalíka o sociální nauce Církve v Emauzích. Na přednášku jsem šla proto, že jsem měla volno, že jsem o sociální nauce nic nevěděla a hlavně proto, že byla v klášteře, kam patřím jako oblátka. Brala jsem účast jako Boží nasměrování, jako „povinnost“ U vchodu byla listina, kam se měli zapsat ti, kdo mají o tuto problematiku zájem. Já jsem se podepsala jen proto, že mi bylo hloupé se nepodepsat, ne ze

zájmu. Povinný maturitní předmět politická ekonomie byl jediný, z něhož jsem se nenaučila všechny maturitní otázky, pro velkou nechuť k celé této oblasti. Po čase jsem dostala ke svému nesmírnému překvapení pozvání na schůzi přípravného výboru, jehož jsem členem. Šla jsem tam, abych vysvětlila, že to je omyl. Nikam jsem se nepřihlásila. Nebyl to omyl. Na setkání jsme byly 3 ženy, ještě Ing. Parkmanová a pí Piazzová, která později z hnutí vystoupila. Dr. Vymětalík mi vysvětlil, že podle německých stanov KAB, které jsme přebírali, musí být ve vedení muž a žena. Ing. Parkmanová byla po vážné nemoci, pí Piazzová o hodně starší a jiná žena nebyla k mání, jen já. Bránila jsem se a k vnitřnímu souhlasu, že tuto funkci přijmu, došlo až mnohem později, při mši sv. u sv. Ignáce. V epištole jsem totiž uslyšela slova sv. Pavla z 1. listu Korintánům. „podívejte se, komu se dostalo u vás povolání. Bůh vyvolil pošetilé, aby zahanbil moudré, pak slabé, neurozené, nepatrné, ty, co nic neznamenají...“ a já jsem pochopila, že Bůh vyvolil pro tuto funkci mě.

Ze 16 let, kdy jsem tuto funkci vykonávala, bych ráda napsala jen o jedné akci, neboť jsem ji zorganizovala na přímé přání papeže, který pro rok 2000 pozval pracující celého světa do Říma. Efekt této pouti byl mnohostranný. Avšak kromě setkání s papežem Janem Pavlem II chci podtrhnout setkání se členy ACLI v Miláně, Cremoně a Boticinu. a vznik přátelských vztahů mezi účastníky. Takové společné akce jako byla potom např. poutě do Altöttingu nebo exercicie na Velehradě umožňují členům se poznat úplně jinak než jen při účasti na seminářích.

Závěrem chci říci: Když jsem se stala členkou KAPu já, může se jím stát opravdu každý.
Stanislava Jechová

OHLÉDNUTÍ ZPĚT

Doc. Ing. Lidmila Němcová, CSc. – nemcova.lidmila@seznam.cz

bývalá členka koordinační skupiny EBCA-MTCE a think-tanku EZA, ex-předsedkyně Společnosti pro podnikatelskou etiku ČR, vice-prezidentka Evropské seniorské unie ESU/EPP, členka Prognostického klubu České manažerské asociace

1. Úvodem
2. Spolupráce KAP s EZA
3. Spolupráce s MTCE-EBCA
4. EAPN, konference v Boru u Tachova, SIIAEC
5. Závěr

1. Úvodem

Pro každého z nás je velice důležité se občas zastavit, ohlédnout zpět a posoudit, zda stále jde za původním cílem. Proto i já využívám této příležitosti, abych zalistovala v paměti a znovu posoudila mnohaletou práci, kterou jsem věnovala rozvoji křesťanského sociálního učení Církve s promítnutím do praxe. V mnoha ohledech byla a dosud je tato činnost spojena s mojí prací v organizaci KAP a s jejím zastupováním na mezinárodní úrovni (především v rámci EZA a MTCE-EBCA).

Po sametové revoluci v r. 1989 měla převážná část našeho obyvatelstva velké iluze a ideály, které se týkaly vývoje budoucího státu. Byla to doba, kdy občané opojení svobodou zakládali různé nevládní organizace včetně snah obnovit různé spolky z období 1. republiky, jejichž tradice byla násilně přerušena po r. 1948. V této atmosféře vznikaly např. organizace Společnost pro etiku v ekonomice, EAPN nebo Křesťan a práce (KAP), které jsem pomáhala zakládat nebo v nich posléze pracovala. Uvědomovala jsem si, že je třeba prakticky jednat, nikoliv o nich pouze hovořit. Důležité oproti dřívější době bylo očekávání, že se slova nebudou rozcházet s činy. Později jsem si realisticky uvědomila, že práce s lidmi je složitá, psychologicky náročná a že překonat stereotypy z doby totalitní nelze pouhým mávnutím čarovného proutku.

Pro nás křesťany by mělo být imperativem křesťanské sociální učení Církve, jehož základem je důstojnost člověka (jíž musí být dána přednost před kapitálem), solidarita, subsidiarita, obecné dobro. Teorie ovšem je jednodušší než aplikace těchto zásad do praktického života. Při své pedagogické i praktické činnosti jsem se potýkala s neoliberalními přístupy k řešení sociálních otázek, které bohužel přetrvávají dodnes, i s neochotou k dosažení dialogu a konsenzu. Organizace KAP měla díky své oficiální existenci výhodu, že mohla díky svým pevným základům ve víře v Boha vystupovat na národní či mezinárodní úrovni s křesťanskými názory a představovat ekonomickou a sociální alternativu jiným názorovým proudům.

Tyto přístupy jsem si ověřovala při pedagogické a vědecké práci na Vysoké škole ekonomické v Praze, kde jsem na katedře drobného podnikání a později na katedře managementu působila jako docentka a přednášela předměty management, marketing a přímo garantovala nový obor podnikatelské etiky i předmět Úloha družstevnictví v tržní ekonomice. Nikoliv dravý kapitalismus, svoboda bez hranic, nemilosrdná likvidace protivníka, nečisté vydělávání peněz na jedné straně vah, ale naopak kooperace mezi všemi hráči na trhu, transparentnost, sociální spravedlnost, sociální dialog, interdisciplinarita, zájem o křesťanské etické přístupy k řešení všech dilemat.

Své přesvědčení o nutnosti etických křesťanských přístupů jsem ve své práci prokázala i jako hostující profesorka na německé univerzitě Frankfurt/O, kde jsem působila po akademické období **1996/97** a také zapojením do jiných státních a soukromých vysokých škol doma i v zahraničí. Ve funkci předsedkyně Společnosti pro etiku v ekonomice ČR jsem působila po deset let až do konce r. 2015.

Činnost jednotlivce je třeba vždy vidět v celistvosti a propojenosti, nikoliv rozdělenou na jednotlivosti. Proto se pokusím se o krátkou rekapitulaci mojí činnosti především jako členky organizace KAP, která byla pověřena výkonem funkcí zejména ve vztahu k zahraničním subjektům.

Musím zde ovšem po pravdě uvést, že bez podpory mojí rodiny a zvláště manžela bych se byla nemohla tak angažovat a úkoly realizovat v plném rozsahu.

2. Spolupráce KAP s EZA

EZA (Evropské centrum pro otázky pracujících se sídlem v německém Königswinteru, www.eza.org) dnes sdružuje 70 členských organizací z 28 evropských zemí s cílem podporovat zaměstnanecké a sociální otázky na národní a mezinárodní úrovni a tak pomáhat realizovat vizi sociální Evropy. Podrobněji o činnosti EZA se dočtete v jiných příspěvcích tohoto Sborníku. Chci vyzdvihnout skutečnost, že EZA rozvíjela své činnosti postupným rozšiřováním o další členské organizace i o spolupráci se zeměmi, které by měly přistoupit k Evropské unii až v budoucnu. Současným předsedou je Bartho Pronk, generální sekretářkou Sigrid Schraml se sekretariátem v německém Königswinteru. EZA je propojena s orgány jak EU, tak zejména konkrétně Evropské komise.

"Nejenom rozumem, ale i srdcem je třeba přistupovat k realizaci našich společných cílů", říkali kolegové z EZA. Vzpomínám v této souvislosti zvláště na zaníceného prvního předsedu EZA Leo **Pauwelse** z Belgie, na dlouholetou generální sekretářku Roswithu Gottbehüt, která ukončila svou funkci v r. 2015, nebo na bývalého představitele vedení EZA Joachima Herudka, kteří se stali nejenom partnery KAPu, ale i mými osobními přáteli.

Roswitha Gottbehüt díky svému pracovnímu úsilí vykonala mnoho pro EZA. Byla dobrou psycholožkou, uměla vhodně jak povzbudit, tak i zároveň kritizovat, ale především dovedla odhalit v každém ze spolupracovníků jeho skryté přednosti, které pomáhala dále rozvíjet. Zvláště si uvědomovala, že ženský prvek ve vedení organizací EZA má pozitivní úlohu a že většina žen má na trhu práce těžší postavení než muži. Prosazovala v praxi rovnoprávnost žen, sladění pracovního a rodinného života. Poprvé jsme se setkaly na konferenci v Boru u Tachova, kde mne seznámila s existencí EZA. Vzpomínám, že se tak stalo po mém referátu k postavení žen v České republice, který ji i jiné posluchače zaujal.

Činnost Joachima Herudka stála na křesťanských zásadách a životních zkušenostech a přátelských postojích. Usiloval o sociálně tržní hospodářství a rád předával konkrétní zkušenosti z německých podmínek. Dnes je funkcionářem v EZA-Friends.

Nesmím zapomenout na další kolegy z EZA, kteří měli na starosti spolupracovat na našich každoročních seminářích na Velehradě, nabízelí pomoc a vykonávali tzv. supervizi, vedle mnoha jiných to byli především Matthias Homey a Norbert Klein. Věřím, že naše spolupráce bude zdárně pokračovat.

Za KAP jsem se účastnila v poslední době téměř každoročně tzv. startovacích seminářů EZA, které se konají vždy koncem kalendářního roku pro příští období. Na nich se určují důležité evropské ekonomicko-sociální okruhy, které se stanou tématy národních seminářů. Jsem ráda, že jsem měla možnost v diskusi okruhy specifikovat a posléze se podílet na výběru tématu pro seminář na Velehradě.

Spolupráce KAPu s EZA spočívá dodnes především v oblasti organizování každoročních mezinárodních seminářů k problematice sociálního učení Církve na Velehradě. Pravidelně se jich zúčastní kolem 120 osob. Naše semináře mají už dostatečně dlouhou tradici a řadí se dosud mezi nejúspěšnější a nejkvalitnější v rámci EZA. Mají velkou odezvu i v České republice, protože se vyjadřují otevřeně k ekonomicko-sociálním otázkám měřítkem křesťanství, které nepokrývají jiné instituce. Vysoká intelektuální úroveň se kombinuje s praktickou aplikací. Měla jsem možnost připravovat tyto semináře s jejich zakladatelem Dr. Bedřichem Vymětalíkem, potom s Ing. Jiřím Konečným, kdy jsem převzala odpovědnost za ideový záměr projektu, jeho realizaci, výběr přednášejících, celkový program i jeho vyhodnocení. Kolega Konečný naopak odpovídá za celou logistiku a ekonomiku projektu. Realizaci projektu EZA pečlivě monitoruje a vyhodnocuje.

V poslední době jsme se na velehradských seminářích zabývali finanční a ekonomickou krizí, rodinou, solidární ekonomii, letos trvale udržitelným rozvojem a projekt na r. 2017 se bude týkat vývoje sociálních vztahů v průběhu industriální revoluce (digitalizace, robotizace, automatizace).

Mezi řečníky na Velehradě jsou experti z ČR a z ciziny. Mezi kmenové české přednášející vedle Dr. Vymětalíka, prof. L. Mlčocha a Ing. L. Rychetníka jsem se zařadila i já. Za důležitou součást seminářů považuji výměnu zkušeností se zahraničními účastníky - tzv. příklady dobré praxe. Snažila jsem se proto podporovat a rozvíjet naše vzájemné mezinárodní vztahy také tím, že jsem zvala zástupce členských organizací EZA i EBCA na semináře na Velehradě, a to jako přednášející nebo jako účastníky. Našimi hosty byli Belgičané, Italové včetně italského Tyrolska, Němci, Poláci, Rakušané, Slováci, Španělé a další.

Velehradské semináře jsou však přitažlivé nejen pro svou dělnou atmosféru, ale i pro přátelské klidné konstruktivní ovzduší. Především sobotní večer je věnován jak besedě se zajímavými osobnostmi, prezentaci knih a filmu, tak i společenskému setkání s hudbou a zpěvem. Pozvala jsem např. psycholožku Prekopovou, Šturmu, Jozefa Mikloška. Do kulturního programu přijali pozvání např. Andreas Gjecaj (zpíval Schubertovy písně se sociálními tématy), slovácký pěvecký a taneční soubor, ženský lidový soubor, hudební soubor Stojanova gymnázia a další.

Domnívám se, že by měly být obě složky - vědecké poznatky i přátelství - vyváženy. Genius loci historického místa a mše sv. účinky semináře umocňují.

Důležité jsou závěrečné Deklarace, ve kterých vyjadřujeme naše křesťanské postoje k otázkám semináře. Stále se snažíme postupně zavádět nové metody práce pro vzdělávání dospělých, při kterých se více zdůrazní spiritualita a přesvědčení jedince o správnosti rozhodnutí pro své další konání. Také EZA chce tyto tendence prosazovat.

Za významnou považuji moji přednáškovou činnost na seminářích EZA v zahraničí v cizích jazycích. Měla jsem možnost přednášet na nich jako jeden z hlavních řečníků nebo v panelu, ev. řídit zasedání. Vždy šlo o problematiku, kterou jsem dobře znala z pedagogické či vědecké práce na vysokých školách. V jednom roce jsem byla vedením EZA pověřena jako koordinátorka seminářů EZA v různých členských zemích pro oblast etiky podnikání na podnikové úrovni. Sociální dialog byl považován za důležitý nástroj podnikatelské etiky.

Vzpomínám na desítky svých přednášek ve francouzštině nebo v angličtině. Uvedu několik příkladů. Přednášky na seminářích italské organizace ACLI, které se uskutečnily několikrát. Namátkově uvádím seminář, na kterém se vyhodnocovaly světové osobnosti - byla jsem požádána o vyhodnocení osobnosti prezidenta Václava Havla. Na pařížském kongresu ACLI jsem vystupovala s Jacques Delorse, jindy to bylo k transformačním procesům, následovalo vystoupení v Mottě k malému a střednímu podnikání apod. Na seminářích EZA v Bukurešti a v Rakousku jsem měla úvodní přednášky k etice v podnikání, na několika seminářích na Slovensku pro NKOS k environmentální etice, k rodině, k harmonizaci práce a rodinného života, v litevském Vilniusu k trvale udržitelnému rozvoji v Portugalsku k prekariátu a k rodině, v Holandsku či v Německu k postavení žen na pracovním trhu, v Estonsku k sociálnímu dialogu atd.

Pro přednáškovou činnost EZA v současné době se vyžaduje dobrá znalost problematiky pro následnou diskusi, jazyková vybavenost i práce s technikou. Přednášky jsou z velké části nehonorované.

EZA vytváří různé platformy k mnoha otázkám. Osobně jsem v posledních letech zapojena v platformě pro ženské otázky, kterou vede Heidi Rabensteiner z AFB z Brixenu, Itálie. Platforma se vyjadřuje např. ke sladění pracovního a rodinného života žen v jednotlivých zemích, rovnoprávnosti žen ve společnosti, zastoupení žen v politickém i ekonomickém životě, jejich odměňování a pracovní podmínky aj.

EZA má aktivní platformu pro mladé, do které se bohužel zatím KAP ještě nezapojila. Je třeba jmenovat platformu pro spolupráci a migraci, pro vzdělávání, pro spolupráci s balkánskými zeměmi a další. Je propojena na EU a na Evropskou komisi.

Think-tank (mozkový trust)

Byla jsem přizvána, abych v tomto orgánu EZA pracovala jako zástupce "východního bloku" po několik let. Hlavním posláním Think-tanku v rámci organizační struktury bylo určení hlavních okruhů vzdělávací a výzkumné činnosti EZA pro dané období a tendence do budoucna. Jednalo se především o sociální dialog a jeho posilování v jednotlivých zemích, což pro situaci v post-komunistických zemích to bylo a je velmi důležité téma. Think - tank byl před několika lety zrušen v rámci úsporných finančních opatření.

Publikační činnost EZA

Vedle přednáškové činnosti, organizování seminářů, navazování kontaktů, výměny zkušeností či poradenství je třeba se zmínit o pravidelném vydávání elektronického i tištěného časopisu v mnoha jazykových mutacích EZA News: www.eza.org. V minulosti se některá tematická čísla časopisu EZA News týkala vývoje sociálního učení Církve v 19. a ve 20. století v daných zemích, poté se sledovaly příslušné tendence v Evropě až do dneška. Jedno číslo, jehož jsem byla autorkou, bylo věnováno českým zemím v historické perspektivě. Neopomenula jsem zdůraznit ve svém článku význam osobnosti Dr. Fr. Noska a Mons. Jana Šrámka, kteří podporovali sociální pokrokové křesťanské družstevnictví a spolky. V jiném monotematickém čísle jsem popisovala transformaci české společnosti po r. 1989.

Publikace a studie, které EZA pravidelně vydává v různých jazykových mutacích, slouží členským organizacím EZA pro vzdělávací a praktickou činnost. S Matthiasem Homeyem jsem publikovala ilustrovanou příručku k podnikatelské etice, která vyhodnotila výsledky seminářů EZA, jež probíhaly v některých členských organizacích a vyzývala k etice a společenské odpovědnosti.

3. Spolupráce s MTCE-EBCA

MTCE-EBCA-ECWM (*Le Mouvement des travailleurs chrétiens d'Europe*) - Evropské křesťanské hnutí pracujících - je částí světového hnutí, které bylo založeno v Římě v r. 1966 (www.mtceurope.org). V 15 evropských zemích sdružuje celkem 20 organizací usilujících o sociální, odpovědnou a spravedlivou Evropu. Na základě křesťanské metody práce: *voir, juger, agir - vidět, posuzovat a jednat* přistupují k řešení sociálních otázek na úrovni lokální i mezinárodní. Ve své činnosti členské organizace zdůrazňují především hodnoty lidské důstojnosti, solidarity a spravedlnosti. Členské organizace západních evropských států pokračují v dlouholeté tradici; vedle křesťanských odborů jde např. o KAB Německo, KAB Rakousko, ACLI Itálie, HOAC Španělsko, ACO Francie, LOC-MTC Portugalsko a další. Naše organizace Křesťan a práce - pokud se nemýlím - se stala členem MTCE-EBCA jako vůbec první země z bývalého socialistického bloku. Dodnes se vedení MTCE-EBCA snaží získat za členy obdobné organizace ve východních evropských oblastech či iniciovat jejich založení, avšak s nevalným úspěchem. Pokud totiž takové organizace vůbec existují, jsou velmi slabé a nestabilní a jejich hlas v rámci sociální a politické infrastruktury není slyšet ani ve vlastní zemi. Náš KAP si vytvořil svou práci na domácí půdě pozitivní image díky neúnavným aktivitám a zahraničním kontaktům dr. B. Vymětalíka v době jeho předsednictví. Na ně jsme pak mohli postupně navázat spolu s dalším předsedou Jiřím Konečným.

V r. 2005 byl KAP pověřen zorganizovat v Brně každoroční konferenci MTCE-EBCA na téma *Sociální zabezpečení a jistoty*. V té době jsem právě začala spolupracovat s KAP a s kolegou Konečným jsem se podílela na organizaci této konference a stala jsem se členkou výboru KAP. Po výrazném úspěchu konference obdrželo vedení KAP nabídku, vyslat svého zástupce do koordináční skupiny MTCE-EBCA, která je nejvyšším orgánem tohoto hnutí. Nabídku přijmout tuto funkci jsem brala jako výzvu; posléze jsem byla do koordináční skupiny zvolena a ve funkci jsem setrvala po dvě funkční období do r. 2013

Činnost v koordinační skupině mně pomohla odkrýt nové obzory a jiné způsoby práce, zvláště když styl leadershipu střídajících se předsedů a tajemníků se poněkud lišil. Mým úkolem bylo předávat informace a propojovat členská národní hnutí a tak přispívat k výměně zkušeností a k vzájemnému porozumění. Vždy jsem se snažila kvalitně reprezentovat Českou republiku a KAP. Je třeba zdůraznit, že jednotlivá období byla odlišná, co do náplně a metod práce. V době mého nástupu do prvního 4-letého funkčního období vedla organizaci předsedkyně Gloria Cardosa z Portugalska, tajemníkem byl Ward Ceysens z Belgie, který vystřídal tajemnici Lieve van Keer. Předsedkyně si kladla vyšší cíle, než se pouze přátelsky setkávat a vyměňovat zkušenosti. Bylo třeba vypracovat jasný dokument - tzv. Bílou knihu, ve které budou jasně definovány cíle naší organizace, hodnoty, ze kterých vycházíme, a metody naší práce. Teoretické pasáže byly vždy doplněny konkrétními výstižnými příklady z jednotlivých zemí včetně České republiky. Na textu pracovali intenzivně všichni členové koordinační rady. Bylo možno najít údaje o nezaměstnanosti, pracovních podmínkách, chudobě, vzdělání, migraci. Pro mne - tak jako pro všechny členy koordinační rady - byla práce na textu příležitostí ke srovnání jednotlivých zemí EU i metod práce jednotlivých členských organizací. Zjistili jsme ve všech zemích obdobné vývojové tendence ve prospěch individuálního kapitálu, omezování práv pracujících a eroze křesťanských hodnot. Z tohoto důvodu naše práce nebyla nadarmo. Bílá kniha je dodnes platným dokumentem. Byla vytištěna v mnoha exemplářích a v jazycích členských organizací včetně češtiny. Překlad Bílé knihy pořídil do češtiny Dr. Václav Němec, já jsem byla redaktorkou a autorkou samostatného dodatku. Pomocí dotazníkové ankety jsem zpracovala postoje členů KAP k současným ekonomickým a sociálním problémům. Myslím si, že závěry jsou platné dodnes. Bílá kniha byla rozdána členům KAP a mnoho výtisků bylo věnováno knihovnám našich teologických fakult. Hodnocení i v českých církevních kruzích bylo pozitivní, především jako konkrétní příspěvek k sociálnímu učení Církve, nicméně k většímu ohlasu ve veřejnosti nedošlo. Členové koordinační rady předali Bílou knihu na COMECE a příslušným komisím Evropské unie.

Při krátkodobých schůzích 1- 2x do roka jsme vedle intenzivní práce na dokumentech díky W. Ceysensovi navštívili v okolí vlámského Wetzemalu historická místa se sociálním aspektem jako např. v Tremeloo rodiště sv. Damiána de Veuster, který je znám bojem proti lepře na ostrově Molokai, jinde sociální bydlení zřízené ve zrušených objektech továrny; - sociální společenství Beginage aj.

V další období vedla organizaci paní Charo Castello z HOAC, Španělsko, tajemníkem se stal Mark Michiels z Belgie. V té době se činnost kromě organizování každoročních konferencí, hledání nových metod práce, podpory vzájemné spolupráce a využívání internetu soustředila na Deklarace hnutí k nejdůležitějším problémům. Koordináční skupina spolupracovala s členskými organizacemi např. na Deklaracích k rodině, k sociálnímu zabezpečení k volné neděli, k důstojné práci apod. (viz web stránky). Členy národních hnutí jsem pak zvala na Velehradský seminář, větší zahraniční účasti bránila jazyková bariéra (pracovní jazyky se zajištěným simultánním překladem jsou technicky i ekonomicky omezeny).

Vedení MTCE-EBCA mne pověřilo, abych v r. 2012 pomohla zorganizovat seminář v Bratislavě na téma *Sociální zabezpečení a ochrana pracujících*, slovenská organizace byla tehdy pouze v roli tzv. pozorovatele. Slovenští partneři neměli s obdobnou akcí žádné zkušenosti, já jsem mohla úkol převzít, protože dobře rozumím slovensky. Vypomáhala nám i slovenská organizace Nezávislých křesťanských odborů NKOS s doc. Ing. Lubicou Černou. Seminář dopadl výborně.

Dále jsem byla s německým KAB spoluorganizátorkou Letní Akademie žen v Praze ve dnech 8 - 14. 7. 2012 na téma *Finanční trhy - chudoba -participace*. Charakteristickým rysem této Akademie je kombinace přednášek a mluveného slova s tvůrčí činností účastnic, především na poli výtvarném. Výsledky činnosti - obrázky, plakáty, knížky aj. - jsou nejprve prezentovány mezi účastníky, potom v rámci hnutí. Z některých výrobků byly sestaveny pohlednice, proběhla i výstava v Kolíně n. R., překvapivě tam byla i moje grafika.

Po několik let pražská skupina KAP pravidelně organizovala diskuse s německými členy KAB během jejich pobytu v České republice. Bylo možno konstatovat, že i příslušníci velké organizace mohou najít společnou řeč se členy KAP, která představuje organizaci menších rozměrů. Kontakty zabezpečovala MUDr. Onyskowová, tehdejší předsedkyně pražského KAPu, po jejím úmrtí jsem tato setkání organizovala já.

Svou činnost v koordinační skupině jsem zakončila v r. 2013 na semináři *Migrace a sociální práva v Evropě* v Haltern am See, Německo. Potom byl na moje místo v koordinační radě zvolen Mgr. Petr Koutný.

Vždy se budu ve vzpomínkách ráda vracet k tomuto období intenzivní spolupráce a ke všem vzácným spolupracovníkům v mnoha evropských zemích. Náš kolektiv se snažil konkrétně naplňovat evropské křesťanské ideály.

4. EAPN, konference v Boru u Tachova, SIIAEC

- KAP je členem EAPN (European anti-poverty network- Evropská síť boje proti chudobě). EAPN vzniká po r. 1990, založili ji I. Hradecký (Naděje), M. Suchánek (Charita), L. Němcová (za SEE a KAP). Jako kontaktní osoby pracovali dr. B. Vymětalík a doc. L. Němcová. Ve spolupráci s vedením EAPN pražská pobočka uspořádala v pražském Evropském domě konferenci, L. Němcová dosud pracuje jako expertka k problematice oddlužení, sociálního bydlení a prekariátu.

- SIIAEC (Mezinárodní katolická organizace agronomů a technických kádrů) vysílá své zástupce na konferenci KAP na Velehradě, KAP není členem této organizace.

V r. 2014 se sešel výbor SIIAEC na Velehradě a v r. 2015 v květnu se uskutečnila konference SIIAEC v Praze, kterou za KAP spoluorganizovala L. Němcová.

-Semináře Borské téze se pořádají od r. 1993 v Boru u Tachova v pravidelných pětiletých intervalech. Semináře, které organizoval zesnulý Msgr. V. Born k problematice sociálního učení Církve, jsou podrobně popsány v jiných článcích. Se svou přednáškou jsem vystoupila na třech seminářích, na posledním k Rodině a jejímu finančnímu a morálnímu zajištění jsem zdůraznila úlohu ženy - matky v rodině a ve společnosti, celý seminář jsem moderovala. Sborníky, které vycházejí v českém a německém jazyce dokumentují vysokou odbornou úroveň.

5. Závěr

Po tomto ohlédnutí zpět docházím k přesvědčení, že moje práce pro KAP naplnila v rámci daných možností očekávání. Jsem si ovšem vědoma, že mně bylo dopřáno přiložit jen několik kamínků do mozaiky, kterou solidárně vytvářejí miliony lidí s vírou ve spravedlivou budoucnost založenou na pevných základech křesťanských hodnot.

Ing. Jiří Konečný, současný předseda KAP

Po roce 1989 jsem se zapojil do demokratizačního procesu obnovy občanské společnosti nejprve vstupem do Lidové strany a do Křesťanské odborové koalice (KOK) místní organizace na Střední škole pro tělesně postiženou mládež v Brně, kde jsem jako učitel odborných ekonomických předmětů působil od r. 1992 až do r. 2012.

V r. 1995 jsem se setkal na semináři rakouských odborů KGZE v Praze s dr. Bedřichem Vymětalíkem, tehdy předsedou odborové organizace Práce a svoboda. (PaS) Od této doby začala naše spolupráce, která ovlivnila mou další angažovanost v KAP. V té době PaS a dr. Vymětalík připravoval a později založil družstvo - spořitelní záložnu. Družstvo z důvodů nedostatku finančních prostředků ukončilo svou činnost stejně jako odborová organizace PaS.

V roce 1996 vznikl KAP, kde až do r. 2000 jsem byl více méně pasivním členem a účastnil jsem se seminářů tehdy v Jihlavě a Hradci Králové.

Na sjezdu KAP 23. 9. 2000 v Suchdole u Prahy jsem byl zvolen předsedou KAP. Měl jsem na starost oblast zahraničních styků. Místopředsedkyně pí. Stáňa Jechová zabezpečovala vnitřní organizaci a členskou základnu. Toto období bylo provázáno problémy kolem kolínské pobočky KAP, která se od KAP odloučila a vystupuje dosud pod hlavičkou Křesťanský klub Kolín.

Zásadní podporu při vzniku KAP měl KAB Jižní Německo, který byl později včleněn do KAB Německo. Zde chci připomenout vynikající osobnost kněze P. Konráda Seidla, který se účastnil všech důležitých akcí. Jeho mše sv. které sám doprovázel zpěvem a hrou na kytaru byly pro účastníky hlubokým duchovním zážitkem.

Další významnou osobností z KAB Německo je Bernard Eder. Ten pořádal pravidelné semináře pro východoevropské organizace typu KAP v Bavorsku. Zpočátku to byl klášter Strahlfeld, potom Weidhaus a v závěru pak Waldmünchen na hranicích nedaleko Domažlic. Semináře byly koncipovány zpočátku jako Česko – německý dialog, později při zastoupení Slovenska, Maďarska, Srbska a Rumunska jako Evropské fórum pro dialog. Bernard Eder jako koordinátor dlouhodobě spolupracoval s KAP na mezinárodních projektech v rámci celoživotního vzdělávání – projekt Partnerství Grundig a to v letech 2012/13 téma Solidarita a v letech 2013/15 téma Solidární ekonomika. Výstupy z obou projektů byly přeloženy do češtiny a jsou k dispozici na webu – www.hkap.cz. Na projektu pracovala skupina mladých členů KAP a finanční přínos z projektů umožnil rozšíření dalších činností KAP. Bohužel p. Eder ukončil spolupráci s KAP z důvodů změny zaměstnavatele – Kifas Waldmünchen a změny bydliště.

Další zahraniční organizací, která trvale spolupracuje s KAP je ACLI Lombardie se sídlem v Miláně. Členové ACLI se pravidelně účastní našich seminářů na Velehradě. Naši členové jsou zváni na mezinárodní semináře v Mottě Compodolcino v nádherném prostředí italských Alp na hranicích Švýcarska. Zde se setkávají zástupci zemí bývalé Jugoslávie, Albánie, Polska i Ruska. Údolí v Mottě je pod ochranou sochy P. Marie Matky Evropy v nadživotní velikosti.

Další tradiční setkávání se konala se zástupci ACLI Švýcarsko v Basileji. Jednalo se o ekumenická setkání v katedrále se zástupci evangelíků, pravoslavných apod.

V r. 2015 pozvala ACLI naše zástupce na seminář o trvale udržitelném rozvoji s návštěvou světové výstavy Expo v Miláně.

Spolupráce s rakouským KAB, zejména s diecézemi Vídeň, St. Pölten a Eisenstadt. KAB inicioval pořádání pravidelných jednodenních seminářů pod názvem Společně do Evropy před rozšířením EU pravidelně od r. 2002. Zpočátku místa konání rotovala podle jednotlivých zemí (Pl, SK, H, CZ). V posledních 4 letech se tato akce konají v Bratislavě pod názvem Bratislavské fórum s největší účastí Rakušanů a Slováků.

Spolupráce se slovenskými organizacemi - Svaz křesťanských dělníků a zaměstnanců Slovenska – ZKRZS a Nezávislé křesťanské odbory Slovenska (NKOS). S oběma organizacemi spolupracuje KAP dlouhodobě. Velmi dobré vztahy udržujeme s manžely Dubovanovými i Juliem a Peterem Porubskými ze ZKRZS.

Z NKOS je pravidelná spolupráce s předsedkyní odborů pí. Doc. Ľubicou Černou a skupinou z Košic s Milanem Tóthem seniorem i juniorem. Obě organizace jsou pravidelnými účastníky našich seminářů.

Spolupráce s maďarskou odborovou organizací KAMM. Zde musím vzpomenout zesnulého přítele Lászlo Lantského. Setkával jsem se s ním na akcích v Rakousku, Slovensku i Belgii. Zastával konzervativní názory a hájil zásady sociálního učení církve a neměl proto vždy pochopení u funkcionářů EBCA pro které uspořádal v r. 2010 v Szombately velmi dobrý seminář. Byl pravidelným návštěvníkem našich seminářů na Velehradě naposled v r. 2013, kde se s námi již loučil, jeho choroba byla v terminálním stadiu. Pán jej povolal na věčnost 2.2. 2014. R. I. P.

Spolupráce s EZA.

Od r. 1997 do r. 2007 pořádal pravidelně dr. Vymětalík, tehdy ještě pod hlavičkou Křesťanského institutu Ostrava třídní víkendové semináře. Od r. 2008 dosud organizuje již KAP pořádání seminářů. Tématem seminářů jsou aktuální sociální otázky. Obsahovou i organizační stránku obdivuhodně sám zajišťoval dr. Vymětalík. Později se k zajištění obsahové stránky připojila doc. Němcová s poradním týmem prof. Mlčoch a ing. Rychetník. V současné době (asi 4 roky) obsah semináře zajišťuje doc. Němcová a já zajišťuji organizační stránku od pozvánek, zajištění ubytování a stravování včetně financování.

Tyto velehradské semináře tvoří již téměř dvacetiletou tradici a svou vysokou obsahovou úroveň i počtem účastníků nemají v ČR obdoby. Semináře můžeme pořádat díky finanční a programové podpoře EZA (Evropské centrum pro zaměstnanecké otázky) se sídlem v Königswinteru v Německu. EZA hradí v současné době 79 % celkových nákladů, 21 % jsou vlastní výkony KAP. Dobrá spolupráce je možná díky vstřícnému postoji bývalé generální sekretářky pí. Roswithy Gottbehüt i vedoucí finančního odboru pí. Illony Mosler a dalších pracovníků. Naše spolupráce pokračuje dobře dál s novou generální sekretářkou pí. Siegrid Schraml a prezidentem EZA Bartho Pronkem.

Spolupráce s EBCA - (Evropské hnutí křesťanských zaměstnanců).

Spolupráce začala pozváním na seminář EBCA v r. 2001 v Segau u rakouského Grazu. V roce 2004 jsme se stali členy EBCA a v lednu 2005 jsme již pořádali velký seminář v Brně. Doc. Němcová byla zvolena do koordinační skupiny EBCA, kde nás zastupovala do r. 2014, poté tuto funkci převzal Mgr. Petr Koutný.

Spolupráce s Unum omnes (UO).

Organizace zdůrazňující spiritualitu mužů, je otevřena i ženám. Spolupráce začala v r. 2009 mou účastí na generálním shromáždění ve Schmochtitz u Bautzenu v Sasku. Následně jsme se s dalšími členy účastnili několikrát Východoevropského semináře tamtéž. Přínosem těchto seminářů byly kontakty s lidmi mimo EU a to zejména z Ukrajiny a Běloruska, ale i s zástupci z EU – Litva a Rumunsko. Osobní svědectví víry a spiritualita těchto přátel je obdivuhodná. To jsme poznali při návštěvě Lvova na západní Ukrajině a Kaunasu a Vilniju v Litvě. Proto také připravujeme pro UO generální shromáždění na Vranově u Brna, případně i Východoevropský seminář.

Příloha

Přehled témat seminářů pořádaných na Velehradě s podporou EZA:

1997 – Křesťan v tržním hospodářství

1997 - Naše privatizace ve světle křesťanské etiky

1998 - Liberalismus a svoboda

1999 - Změny ve světě práce. Je nezaměstnanost řešitelná?

2000 - Naše společnost hledá nové vize. Jak k tomu můžeme přispět?

2001 - Hospodářství a etika ve světle sblížení s EU

2002 - Proč potřebujeme občanskou společnost?

2003 - Hodnota člověka je v jeho důstojnosti

2004 - Finanční krize a jejich důsledky ve světě práce

2005 - Rostoucí propast mezi bídou a bohatstvím – hrozba pro zaměstnance a pro sociální dialog

2006 - Etika v podnikání – Za svět spravedlivý pro člověka a rodinu

2007 - Budoucnost práce a sociální jistoty v Evropě

2008 - Evropo, jak dál? Evropa hledá potřebnou identitu, kde ji najde?

2009 - Reforma zdravotnictví ano, ale jaká?

2010 - Důchodové reformy a jejich důsledky ve světě práce

2011 – Nezaměstnanost - nepodmíněný důsledek finanční krize

2012 - Ekonomická krize, nezaměstnanost, státní dluh

2013 - Harmonizace profesního a rodinného života

2014 - Solidární ekonomie

2015 - Nezaměstnanost 50+

2016 - Úloha zaměstnaneckých organizací a další části občanské společnosti při prosazování trvale udržitelného rozvoje

Prof. Ing. Lubomír Mlčoch CSc.

Zamyšlení ke 20. výročí založení hnutí „Křesťan a práce“

Pozvání k účasti na jubilejním sborníku „Křesťan a práce“ je pro mne potěšením, radostí, že jsem mohl „být u toho“, vyznáním lásky. Na Velehradu se zrodilo společenství bratří a sester v Kristu, v modlitbě i práci. Duch bratrství je mateřským znamením příslušnosti k církvi Kristově. A tento duch je vzácným statkem, deficitním zbožím v dnešním světě. Nedostatkem bratrství trpí i celá civilizace Západu, který vypustil z láhve „džina“ „společnosti vědění“, ale vědění podřízeného moci peněz. Poznání vede k domýšlivosti, láska však buduje, připomíná nám sv. Pavel, apoštol národů, a kdysi vzdělanec v proslulé rabínské Gamalielově škole. Tohoto druhu poznání se však podařilo každoročním setkáním na Velehradu vyhnout. Díky Bohu.

Historie vzniku hnutí „Křesťan a práce“ započíná podle mých vzpomínek na semináři ke 110. výročí „Borských tezí, tedy roku 1993. V Boru u Tachova jsme se totiž seznamovali: my zájemci o katolickou sociální nauku, u některých jako lásku po léta utajovanou a pěstovanou jen „pod kbelíkem“: na světlo Boží jí nebylo dovoleno vystavit. Bedřich Vymětalík, Luděk Rychetník, Cyril Martinek, doc. Jiří Vackář, Dr. Josef Plocek. Dr. Alois Rozehnal. A já „nedochůdče“, vyznávající se v Boru bývalým vězňům komunizmu ze svého vstupu do strany před Pražským jarem. S Bedřichem jsem sedával v Boru u stolu, s Cyrilem mne ubytovali na pokoji, s Luděkem jsem se vítal po čtvrtstoletí od doby, kdy mi byl konzultantem mé diplomové práce na VŠE. Přátelství, která se zde zrodila, vytvořila jakousi „družinu“, z níž pak vzešlo hnutí Křesťan a práce- především díky Bedřichovi. A o několik let později i pracovní tým pověřený kardinálem Miloslavem kardinálem Vlčkem k vypracování listu k sociálním otázkám v České republice „Pokoj a dobro“. V obou proudech tohoto jednoho pramene také došlo k navázání přátelství s německými zájemci o katolickou sociální nauku, a ke spojení již téměř přetržené nitky zemského vlastenectví mezi dvěma národy. Díky Bohu.

V tom roce 1993 jsem se stal členem obce akademické nové fakulty staré Univerzity Karlovy. Na Fakultu sociálních věd jsem nastupoval s předchozí dvouletou zkušeností ekonoma katolického družstva Concordia, a patnáctiletou praxí podnikového ekonoma v Tesle Holešovice. Ta kratší praxe mne samotného poučila, že i my křesťané jsme jen lidé, a že dobré úmysly nemusejí stačit. Ta předchozí v Tesle mne naučila, že přijetí nedobrovolných omezení režimu se může duchem modlitby stát silou pomáhající proměnit a bořit ona omezení. V závěru doby nachylující se k rozpadu jsem už byl bratrem františkánem žijícím ve světě, a hledal jsem cestu jak vyřešit „kvadraturu kruhu“: jak skloubit profesi ekonoma se spiritualitou sv. Františka, který svým bratřím radil, aby – najdou-li peníze- se o ně nestarali víc než o prach po němž nohama šlapeme. Dostal jsem ke přečtení „samizdat“ ze 70. let, vzpomínky druhů prvorepublikového křesťanského politika JUDr. Františka Lva Noska: poslance za Lidovou stranu, také ministra.

Bratr Lev byl také františkánským terciářem, a svým životem z víry dokázal obdivuhodně spojit svou spiritualitu nejen s vysokou politikou, ale i s „lidovým peněžnictvím“ založen a hospodářských družstev. Rodící se hnutí Křesťan a práce mi připadalo jako ideově nejbližší někdejší snahám bratra Noska, a jako šance jak navázat i zde nit přetrženou dvěma totalitami. Důvěra v obnovované „kampeličky“ byla během 90. let do značné míry vytunelována, a družstevnictví jakoby už bylo předchozí nedobrovolností na dlouho zdiskreditované. Bylo třeba začít znovu, od myšlenkových základů. Sociální encyklika Jana Pavla II. „O lidské práci“ se mi dostávala do rukou v samizdatovém slovenském překladu někdy v letech hledání mé osobní cesty, a její princip „priority práce před kapitálem“ se mi stal určujícím třibícím znakem pravosti výkladu katolické sociální nauky. A tuto vůdčí ideu hnutí Křesťan a práce Bedřicha Vymětalíka pro mne ztělesňovalo. Pokud vím, tak žádné hnutí „křesťan a kapitál“ založeno nebylo; setkat se však s myšlenkami rezignovaně přijímané – ba dokonce programově hlášané- priority kapitálu před prací nebylo v oněch časech žádnou velkou výjimkou, ani mezi křesťanskými intelektuály. O peníze nám křesťanům samozřejmě také nemůže nejít, ale nesmí nám o ně nikdy jít „v první řadě“. A tuto etickou maximu semináře Křesťan a práce vždy splňovaly. Díky Bohu.

Každoročních seminářů Křesťan a práce jsem se – pokud mne paměť neklame- účastnil od samého začátku, a vlastně jsem snad za těch 20 let ani jednou nevynechal. Rád přiznávám, že kromě ideové spřízněnosti mi vždy k účasti napomáhal i *genius loci* Velehradu a poutního domu Stojanov. Pro Moravana rodem zůstává i po půlstoletí života v Praze Morava stálou láskou, pohádkou mládí. A Velehrad je duchovním srdcem Moravy. Živě si vybavuji školní výlet na Velehrad někdy ve věku mých dnešních vnuků. Bylo nám 12 let a náš třídní učitel František Kadlčík došel k tomu, že by nás měl vzít na Velehrad. Nešlo a v půli 50. let nemohlo jít o pouť v duchovním slova smyslu, a tak jsme navštívili i Buchlov a Buchlovice. Náš pan učitel měl hodnoty v hlavě dobře srovnané... Arcibiskup a „tatíček“ Stojan se narodil kousek od Přerova, kam jsem chodil na gymnázium, před odchodem do Prahy. Po nějakém čase jsem zjišťoval, že Bedřich Vymětalík se v Přerově narodil. *Genius loci* Velehradu se mi rozšiřoval i na můj rodný kraj, a také se mi stávalo, že jsem při bohoslužbách ve Velehradské bazilice potkával i známé z rodné obce. Díky Bohu.

Velehrad je neodlučitelně spojen se jmény sv.Cyrila a Metoděje, a chrám tohoto zasvěcení se nachází i v Praze-Karlíně. K jeho farníkům patřil 30 let (1905-1935) i František Nosek. Na domě, kde bydlil jako student, poslanec i ministr, až do své smrti- na dohled od chrámu- je dnes pamětní deska, o jejíž zasazení se postaral Sekulární františkánský řád (a bratr Miloslav Müller). Karlínskou farnost spravoval po léta P. Karel Pilík, velký obdivovatel a propagátor památky JUDr. Františka Noska. Farnost je jaksi v patronátu hnutí Fokolare, poslední léta života tam trávil P. Bohumil Kolář, který ještě ve vysokém věku vedl pro bratry a sestry hnutí Fokolare vzdělávání v katolické sociální nauce na základě Kompendia. Kniha rozhovorů P. Balíka s tímto obdivuhodným knězem je životním bilancováním kněze, který větší část života prožil v totalitních režimech; přesto nese titul „S největší vděčností“. Ve Farním domě Karlínské farnosti sv. Cyrila a Metoděje, se konalo několik přednáškových akcí, na nichž se zejména díky sestře doc.Lidmily Němcové podařilo spojit křesťanské auditorium se členy Společnosti pro etiku v podnikání. Hnutí Fokolare má svými ideovými koncepty „ekonomie společenství“ a „hnutí jednoty“ v politice, velice blízko ke snažení někdejšího terciáře Františka Noska. Ostatně, sestra Klára Lubichová, své úžasné hnutí, dnes celosvětové, začínala jako františkánská terciářka. Oba dva naši kandidáti beatifikace- „tatíček Stojan“ z Hané, a František Nosek z východních Čech, jsou si obdivuhodně blízko svým charizmatem: ač arcibiskup a laik-terciář- oba se aktivně angažovali ve vysoké politice (krátce po vzniku 1. republiky se tam i osobně setkávali), oba však měli blízko k lidu, a lidem byli také milováni. *Génus loci* Karlínské farnosti sv. Cyrila a Metoděje, duchovní blízkost Stojanova a Noskova, i příbuznost se spiritualitou Hnutí Fokolare je tak pro pražskou větev Hnutí „Křesťan a práce“ neobyčejnou příležitostí, obdarováním, duchovním poutem, šancí na pokropení živou vodou, nadějí pro budoucnost. Díky Bohu.

Velehradské semináře se liší od mnoha jiných přednáškových akcí, pořádaných křesťany v naší zemi, především v tom, že jejich účastníci – organizátoři, posluchači i přednášející – vytvořili časem nádherné společenství. Bratrství a sesterství v Kristu. V modlitbách a bohoslužbách během seminářů i po nich, v dělbě práce mezi těmi, kdo obětavě připravují a organizují náročná setkání a těmi, kdo na nich aktivně vystupují. Obě složky mají stejnou důležitost, bratři a sestry zde realizují svá osobní povolání. Při 20. výročí od založení nelze pominout vůdčí roli prvního a nyní čestného předsedy JUDr. Bedřicha Vymětalíka, a Ing. Jiřího Konečného, který kormidlo předsednictví převzal. Nakolik mohu soudit jako stálý pozvaný přednášející, bez těchto dvou, by ani nebylo co slavít. Semináře mají vzdělávací charakter, ale nekončí u poznání, neoslovují jen rozum, ale i srdce. Jde o jakousi „křesťanskou univerzitu třetího věku“. V ní zažíváme zkušenost, že nestačí „mluvit sám za sebe“ (protože pak každý jen „hledá svou vlastní slávu“ – jak opět varuje sv.Pavel). K tomuto vědění prozářenému světlem víry napomáhalo po léta to, že přednášky i „workshopy“ se konaly přímo v kapli Poutního domu Stojanov. A i nyní, když jsou převážně ve Slovanském sále arcibiskupského gymnázia, je blízkost, sousedství baziliky, jakousi zárukou, že naše snažení neopouští půdu církve a jejího učení. Díky Bohu.

Během let se Velehradské semináře staly svým záběrem akcemi mezinárodního dosahu, překročily již dříve obnovené a navázané vztahy česko-německé a česko-rakouské. Tlumočení do několika jazyků se stalo samozřejmostí. Díky angažovanosti sestry Lidmily Němcové v evropských křesťanských grémiích se daří získávat nejen účast přednášejících z mnoha zemí, ale také zdroje pro financování seminářů z evropských projektů. Role docentky Lidmily Němcové, v této programové a organizační oblasti Velehradských seminářů, jakož i seminářů k Borským tezím, je tedy rovněž nezastupitelná. Úroveň seminářů je základem pro již stálou účast mnoha zahraničních účastníků. I mezi

námi domácími, a zahraničními hosty z Itálie, Německa, Rakouska, Belgie a Holandska, se podařilo vytvořit silné pouto bratrství. Díky Bohu.

To, že mezi zahraničními hosty neuvádím zvláště stálé návštěvníky ze Slovenska, má prostý důvod: oni jsou na Velehradu doma, a tak jsou také s láskou přijímáni. V posledních letech jsme na našich seminářích vítali již také hosty z Polska. Od vydání encykliky „*Laborem exercens*“ uplynulo letos 35 let, a rok předtím polský a dnes již svatý papež Jan Pavel II. prohlásil sv. Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy. Jeho jasnozřivé vize zahrnovaly i myšlenku Evropy dýchající oběma plícemi, západní i východní. Arcibiskop Stojan ve své době usiloval o sjednocení východních církví s Římem, a Velehradská bazilika dnes jako svůj duchovní poklad chová sarkofág s tělesnými pozůstatky Tomáše kardinála Špidlíka, jehož dílo na poli poznání a porozumění spiritualitě křesťanství Východu patří k nejskvělejšímu dědictví teologie moravského rodáka, a to v celoevropském rozměru. V Evropě nebude mír, pokud budou obě plíce dýchavičně rozdělovány. Nejednota mezi křesťany Západu a Východu Evropy (a hluboká nejednota mezi křesťany samotného Východu) je tragédií Evropy. To, že semináře hnutí Křesťan a práce svým skromným dílem přispívají i k obnovení jednoty v tomto směru, je důvodem ke vděčnosti a výzvou pro budoucnost. Díky Bohu.

Každoroční setkání na Velehradu při příležitosti seminářů „Křesťan a práce“ jsou důvodem k radosti a vděčnosti. A více než stovka známých tváří mezi nimiž nám už za ta léta tu a tam někdo schází, protože nás předešel na věčnost, je docela výjimečnou událostí v českých a moravských podmínkách zájemců o křesťanské učení o člověku a společnosti. Přesto jsme pořád jen „malým stádcem“, a jsme si toho v pokoře vědomi. Jsme jen služebníci neužiteční, i když se snažíme konat co konat máme. Důležitou složkou v životě hnutí a Velehradských seminářů, je asistence a duchovní doprovázení našich kněží. A ty nám Pán dosud stále posílá! P. Jan Hurník, P. Michael Martinek, P. Jindřich Šrajger ač svou spiritualitou jsou vedeni k našim mladým, neváhají obětovat svůj čas i nám starším. Třeba na Velehradských seminářích nacházejí i závany mladistvého ducha!? Sv. Ignác z Loyoly, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova, do jehož moravské odnože spadá i Velehrad, chtěl po svých bratrech, aby své práce a snahy podřizovali jedinému cíli: větší cti, a větší slávě Boží. Staniž se!

Deo gratias.

V Kostelci nad Černými lesy, na sv. Ignáce L.P. 2016, Lubomír Mlčoch OFS

Ing. Luděk Rychetník CSc. - Hnutí Křesťan a práce - co pro mne znamená (3.8.2016)

Hnutí Křesťan a práce vznikalo v první polovině devadesátých let - v době málo příznivé myšlenkám sociálního učení církve. Ačkoliv to byla generální stávka 27. listopadu 1989, zorganizovaná podnikovými stávkovými výbory, která rozhodla o konci komunistického režimu, valná část společnosti se dívala na dělnické hnutí obecně se smíšenými pocity. Otázky, jako spravedlivá mzdy nebo právo zaměstnanců se organizovat v oborech, se ve většinovém myšlení ztotožňovaly s "komunismem" či "socialismem" a zájem o ně se považoval za nostalgii po nenáviděném "totáči". Hnutí KAP vznikalo v této atmosféře. Jeho zakladatel, dr. Bedřich Vymětalík, znal sociální učení církve a dobře rozuměl zásadnímu významu rozšíření odlišného, křesťanského a humanistického přístupu k dělnické otázce. Proto dal Hnutí základní náplň a cíl seznamovat s tímto přístupem křesťany i širší veřejnost.

Ze svého emigračního pobytu v Oxfordu jsem do České republiky pravidelně dojížděl od roku 1990. Již dříve jsem znal a velice oceňoval konstituci *Radost a naděje* (1965) a encykliku *Laborem Exercens* (1981). Pokud si dobře pamatuji, byl to profesor Mlčoch, který mne seznámil s dr. Vymětalíkem. Vzpomínám si na naše debaty při setkáních v kavárně Imperial nedaleko Masarykova nádraží. Mluvili jsme o sociálních podmínkách v Česku a Británii a o hnutí KAP, které on tehdy zakládal. S radostí jsem do něho vstoupil. Našel jsem v něm skupinu lidí s podobným názorem na to, co naše společnost potřebuje - znát a uplatňovat křesťanské etické zásady v hospodářském a politickém životě, tak, jak k tomu vede sociální učení. A zároveň skupinu lidí, s nimiž si rozumím a jichž si vážím; vždyť se většinou známe již dvacet let.

Koncem devadesátých let profesor Lubomír Mlčoch vytvořil pracovní tým, který se také věnoval studiu sociálního učení a zkoumal českou privatizaci a hospodářskou, politickou a sociální transformaci z jeho hlediska. Pracovalo v něm několik členů KAP, dr. Bedřich Vymětalík, dr. Josef Plocek a další. Výsledkem práce týmu byl pak pastýřský list České biskupské konference, *Pokoj a dobro* (2000). Hodnotil úspěšné stránky, ale poukazoval i na negativní a krizové jevy a ukazoval cestu k nápravě. Vyvolal tím pozornost, debatovalo se na veřejných besedách, na internetu, a v novinách i rozhlase. Přínos z diskuse pracovní tým shrnul v dalším dokumentu, *Žeň veřejné diskuse k listu Pokoj a dobro* (2002). Velice si cením, že mne profesor Mlčoch k práci týmu přizval a že jsem se mohl zúčastnit veřejných besed a diskusí.

Významným přínosem k šíření sociálního učení církve jsou každoroční Velehradské semináře. Pro mne osobně znamenaly vítanou příležitost prožít několik dnů v křesťanském prostředí, které na Velehradě vnímám intenzivněji než v Praze. Po profesionální stránce pak úkol připravit přednášku mi vždy dal podnět k zamyšlení nad různými oblastmi života u nás. Organizátoři odborného programu semináře, dr. Vymětalík a v posledních letech docentka Lidmila Němcová, pravidelně měli inspirovanou volbu a směřovali mne k problematice, která se ukázala jako klíčová - snad mohu říci, že vedla ke hledání 'znamení doby'. Budiž jim za to uznání a dík.

Roswitha Gottbehüt – emeritní sekretářka EZA

Milí přátelé KAP,

„Jsme zavázáni Bohu a lidem“, tak bychom mohli nazvat hlavní motiv KAPu. Od svého vzniku tento výrok vaši práci provázel. Vlastně on žil ve Vašich srdcích, neboť by jinak neexistovalo vaše hluboké přesvědčení založit před dvaceti lety KAP.

Založením KAPu jste sledovali jeden určitý cíl: viděli jste naléhavou potřebu vnést do české občanské společnosti otázku zaměstnanců a vyzývat občany k zaujetí stanoviska. Toto se stalo na základě naší společné křesťanské hodnotové orientace, na základě křesťanské sociální nauky. Svoji práci jste začali odvážně a angažovaně – odvážně proto, že doba komunismu zanechala svoje negativní stopy v myšlení a konání lidí. Proti tomu jste angažovaně vystoupili a křesťanské hodnoty jste veřejně znovu oživil.

Přesto všechno jste nezačínali od nuly, odvolali jste se na „Borské teze“, které byly formulovány knížetem Karlem Jindřichem z Löwensteinu a dalšími 14 významnými sociálními politiky už v roce 1883 – tehdy, kdy bylo nutné hledat odpovědi na problémy začínající průmyslové společnosti. Tam se píše: „Práce nesmí být nikdy zbožím, protože pracující člověk má svoji jedinečnou důstojnost“. Jak aktuální je tato věta dnes – 133 let poté. Tehdy se dostaly Borské teze do sociální encykliky *Rerum novarum*, jejíž 125. výročí můžeme letos slavit.

Dnes jako tehdy jsou vaše pracovní témata vysoce aktuální: Společně s ostatními evropskými organizacemi a vysoce uznávanými experty jste ukázali na zvětšující se propast mezi chudými a bohatými v našich společnostech, na problémy spojené se stárnutím, na hodnotu rodiny jako udržitelnou soudržnou strukturu a dále na vytváření nových pracovních míst prostřednictvím sociálního hospodářství (solidární ekonomie). Toto všechno jsou témata, na které členské země Evropy musí dát odpovědi, které staví do středu jednání člověka.

Měla jsem to velké štěstí, provázet vás ve vaší práci podobu 13 let jako generální sekretářka Evropského centra pro otázky zaměstnanců (EZA). Tuto práci jsem dělala velmi ráda, protože jsem se mohla ve vašich myšlenkách Bedřicha Vymětalíku, Lidmilo Němcová a Jiří Konečný i vašich spolupracovníků vidět jako v zrcadle. (v duchu jsem si kladla stejné otázky jako vy.)

Žijeme a pracujeme na základě křesťanské tradice pro budoucnost. Tradice přitom znamená opřít se o to co je ověřené, abychom prozíravě bojovali proti časově podmíněným iluzím a odpovědně řešili naše sociální otázky.

Milí přátelé z KAPu, přeji Vám, abyste i nadále konali tak dobrou práci pro naše evropské společenství a děkuji vám za vaši práci.

Vaše

Roswitha Gottbehüt, emeritní generální sekretářka EZA

Překlad: Mgr. Marie Šálková

Dr. Joachim Herudek – emeritní generální sekretář EZA - Blahopřání k 20. výročí trvání KAP

Blahopřeji KAPu k jeho 20letému výročí a vyjadřuji svůj srdečný dík, za to že jsem se mohl po léta zúčastnit jeho společensko – politických seminářů. Na počátku to bylo ve funkci generálního sekretáře Evropského centra pro zaměstnanecké otázky (EZA). Od začátku však moje účast přesahovala mé zaměstnanecké povinnosti. Důvodem byla otevřenost a perspektivní myšlení KAPu. Proto velmi rád pokračuji v těchto kontaktech s KAPem také jako emeritní generální sekretář.

Často jsem zažíval v těch zemích, které byly celá desetiletí pod nadvládou SSSR reminiscenci a orientaci na dobu předešlou se snahou tam začít, a to včetně ČR. Avšak pohled KAPu byl od počátku otevřený a svobodný, založený na křesťanské sociální nauce.

Rozhovor se členy KAPu, kteří byli a jsou aktivní také v Papežské akademii pro sociální otázky (Dr. Vymětalík, prof. Mlčoch), přesahoval vždy národní pohled. Výběr referentů v seminářích nebyl nikdy jednostranný. V diskuzích se projevovaly i některé neoliberální názory. Struktura účastníků seminářů byla vždy reprezentativní. Účastníci přicházejí z nejrozmanitějších zemí východní a západní Evropy. Stejně tak je různá věková struktura a rovněž i poměrné zastoupení mužů i žen. Tato skutečnost vede k široké diskuzi.

Děkuji za to, že KAP v minulosti moje myšlení vždy znovu kriticky podnítil a stejně tak to bylo u všech členů i jednotlivců, se kterými jsem měl kontakt.

Očekávám, že v tom KAP bude v budoucnu pokračovat.

překlad: Mgr. Marie Šálková

Bernhard Eder

KAP – neústupné a neúnavné nasazení pro katolickou sociální nauku

Toto je subjektivní a osobní příspěvek k 20. jubileu Hnutí KAP. Seznámil jsem se zástupci tohoto hnutí, když jsme před více než 20 lety aktivně zúčastnil založení KAPu. Do konce roku 2013 jsem různým způsobem KAP ve svých funkcích provázal jako svazový referent KAB Jižní Německo, později jako pracovník Kifas - Institutu pro další vzdělávání a aplikovanou sociální etiku se sídlem ve Waldmünchenu v Bavorsku. Pro KAP jsem pořádal přednášky, organizoval společné semináře a byl jsem koordinátorem evropských projektů KAPu.

Jak jsem KAP v těch dlouhých letech ano i desetiletí vnímal? Jako neústupného bojovníka za katolické sociální učení, dále jen KSU.

Od začátku bylo naléhavou potřebou KAPu dát důležitost KSU v ČR v oblasti vytvářejících se struktur a procesů ve společenské, ekonomické a politické oblasti. KAP byl od svého založení prodchnut vizí, že KSU zaujme při nové orientaci ČR po sametové revoluci v r. 1989 důležitou roli. K tomu byl KAP povzbuzen a pobídnut výroky sociální encykliky *Centesimus Annus* papeže Jana Pavla II z r. 1991. „Zvláště si přeji, aby se lidé s KSU seznámili a aby se uskutečňovala tam, kde po zhroucení reálného socialismu se ukazuje vážná desorientace při budování nové výstavby [společnosti] (CA 58).

V této době pronikavých změn poměrů, převratu a revoluce však nadále silně působily stíny totalitní minulosti, všechny ty pojmy, které charakterizovali nomenklaturu doby státního socialismu byly nyní, a kdo by se tomu mohl divit, ovšem zakázány. Tak se z pojmu solidarity, kdysi pilíře KSU stal pojem, který už neměl svůj původní význam, ale byl vnímán tendenčně socialisticky. Tím byl pojem solidarity pro široké kruhy obyvatelstva znehodnocen (kontaminován) a dál se nepoužívá. Tuto změnu významu KAP odmítá a trvá na tom, že solidarita má podle KSU jiný význam, který podporuje život a bude i nadále vnášet tuto významnou důležitost do veřejné debaty.

KAP se právem obával, že diktaturu proletariátu nahradí dominance kapitálu. Proti tomuto trendu se KAP staví neústupně a nepodajně: Rozpor mezi prací a kapitálem může být překonán, když podnikatelsky pracující a pracující podnikatelé vloží kapitál a svoji práci dle zásad obecného dobra (blaha) do svého podniku (podnikání), (Srov. sociální encykliku *Laborem excersens*, 13 /1/ papeže Jana Pavla II). Byl jsem často ohromený s jakou energií KAP po celém světě hledá vhodné příklady a pátrá a nachází, aby tuto tezi doložil. KAP představil podniky, které úspěšně existují na opravdu nemilosrdném trhu a současně uskutečňují vysokou úroveň etiky, která je zaměřena na obecné blaho (dobro) prostřednictvím četných možností zapojení pro zaměstnance nebo prostřednictvím personální politiky orientované na etické hodnoty. Snad právě proto jsou tak úspěšné.

KAP dosáhl během 20 let mnohé, ale je tu ještě mnoho co dělat. Pevně se držet představy společnosti, která nezná privilegia a diskriminaci a o to usilovat vedení pevnou vírou na úkol, který nám dal biblický Bůh. Pro toto spojení vyprošuji KAPu Boží požehnání. Ať Bůh žehná KAPu a všem jeho členům tak, aby se KAP mohl stát požehnáním pro lidi v ČR.

Všechno, všechno dobré. Pax et Bonum!

Váš Bernhard Eder, Diemelstadt/ Německo

překlad: Mgr. Marie Šálková

Angelo Levati ACLI - 20 let KaP (1996-2016)

Milí přátelé z KAP, v tomto roce Vaše organizace dovršila „dvacet let své činnosti“. Je to radostná událost, která nám nabízí příležitost, abychom Vám vyslovili srdečné přání „Ad multos annos“ (Na mnoho dalších let!) Vaší činnosti, užitečné k prospěchu celé společnosti České republiky a obzvláště Vašich katolických i reformních společenství. Těmito řádky chtějí ACLI Lombardia také připomenout společné etapy vzájemných setkání: vlastně jsme se poprvé setkali v říjnu 1998 ve Frankfurtu nad Mohanem, kam byla delegace ACLI Lombardia pozvána u příležitosti 90. výročí založení KAB. Tento první oficiální kontakt byl přirozeným vyústěním vztahů, které se již po nějakou dobu rozvíjely díky italským emigrantům usídleným zde v Německu. Při této příležitosti jsme se spolu s některými Vašimi kolegy setkali také se členy dalších evropských organizací.

V následujícím roce a též po několik dalších let byla Vaše delegace hostem na našich týdenních seminářích v Mottě di Campodolcino, – na horském návrší nad půvabným alpským údolím, v nádherné výšce 1700 metrů – společně s dalšími partnerskými organizacemi lombardských ACLI: tam jsme se poznali lépe, podnikali jsme společné výlety do hor, měli jsme možnost vyměňovat si názory a zorganizovali jsme několik návštěv u různých kroužků ACLI. Od roku 2000 jste nás, spolu se s lítostí vzpomínaným Alessandrem Colombem, pozvali nejdříve do Benešova, později na pražskou univerzitu (Suchdol) na Vaše každoroční setkání, která se potom už více než desetiletí konají na Velehradě. Měli jsme tedy možnost poznat také tu krásnou oblast, obohacenou přítomností historické svatyně, kudy před 1150 lety prošli svatí Cyril a Metoděj, kteří jsou společně s Benediktem a Hildegardou von Bingen ochránci té Evropy dvou plic, která sahá od Atlantiku až k Uralu.

Během těchto let jsme se naučili s rostoucí vzájemnou úctou a přátelstvím čelit velkým změnám, které probíhají v Evropě. Nebylo vždy snadné pochopit příslušná stanoviska, protože naše národní dějiny se ubíraly jinými cestami.

Trpělivě jsme podnikali první sblížení, velmi nesmělá, s obavami, abychom se nedotkli citlivosti nebo nevyvolali znepokojení ještě silně podmíněná osobními zkušenostmi společenskými, politickými a církevními. Dnes už se však odvažujeme říci si něco víc, můžeme spolu mluvit jasně: jsme si vědomi oboustranných Dějin, které v některém případě mohou být pouty, v jiných případech bohatstvím k vzájemnému obdarování.

V těchto letech jsme si také připomněli různé události:

Na minulý rok připadlo 600. výročí odsouzení vašeho krajana Jana Husa, českého reformátora, který byl 6. července 1415 v Kostnici odsouzen k upálení, a za jehož smrt Jan Pavel II. prosil 28. června 2000 o odpuštění.

V minulém roce ještě také naše Asociace slavila 70 let života. Zrodila se ve zraněních poválečných let 1940-45, přispívala po desetiletích k dosažení cílů, důležitých pro pracující a pro církve, zvláštním způsobem osvícenou učením II. Vatikánského koncilu, které bylo v poslední době znovu oživeno pastoračním odhodláním papeže Františka. Také naše asociace v těchto letech prožívá těžkosti nového obrození uvnitř přetrvávající krize nejen ekonomické, ale také krize identity a hodnot, která doléhá především na celý západní svět.

Účastí na vašich setkáních na Velehradě nám byla poskytnuta možnost podívat se na Evropu z (nového) odlišného úhlu pohledu. Navíc jsme měli možnost ocenit serióznost a kvalifikovanost, se kterými organizujete svá setkání, prostřednictvím použití nových komunikačních prostředků a simultánního tlumočení. Obdivujeme přesnost dodržování programu, která vždy trochu kontrastuje s našimi italskými a „tvůrčími“ zvyky.

V těch letech se Váš národ rozhodl vstoupit do Evropské unie. Vaše přistoupení nebylo bez námahy a bylo doprovázeno rozpory, které dosud trvají dramatickým způsobem a projevují se zvláště v otázce přijímání těch, kteří utíkají před válkami, bídou a diktaturami, a také v otázce jednotné měny. Toto jsou témata silně probíraná a diskutovaná také v Itálii.

Společná příslušnost k hnutím křesťanských pracujících nás zavazuje, abychom se nechali oslovit Evangeliiem, které nás pobízí k rozlišování (dobrého od zlého) a k uskutečnění a prožívání odvážných rozhodnutí v prostředí našeho společenského uspořádání:

– první rozhodování je to, jak zachovat práci a moudře ji rozdělovat tak, aby se všichni mohli těšit z tohoto práva, při vědomí, že není-li práce, osoba ztrácí důležitou část vlastní důstojnosti;

– druhé je, jak být dospělými laickými křesťany, tzn. plně aktivními členy křesťanského společenství, společenství, které II. Vatikánský koncil definoval jako „Lid Boží“. Každý prožívá tuto příslušnost obohacováním společenství „dary“, které rozdílí Duch. My laici jsme dostali dary a pravomoci jako „hřivny“ ke zhodnocení, k užítku (aby nesly ovoce), k nabídnutí pro dobro Církve a světa.

– Třetí rozhodování je to, které má podat pomocnou ruku Evropě, aby zůstala společná. Jan Pavel II. ji definoval jako „Evropu dvou plic“, plic, které nejsou stejné, ale doplňují se. V průběhu času je toto výzva, kterou je třeba brát v úvahu a se kterou je třeba naložit opravdu s velkým přesvědčením a s velkou odvahou. Je to naléhavá potřeba, velmi aktuální také papeži Františkovi, který, když mu v květnu byla udělena „cena Karla Velikého“, vybízel shromážděné těmito slovy: „Co se s tebou stalo, humanistická Evropo, ochránkyně lidských práv, demokracie a svobody?“

Abychom ještě znovu blahopřáli vaší organizaci, přejeme, aby dokázala být výchozím bodem pro Vaši současnou realitu a ve spolupráci se sesterskými křesťanskými organizacemi, aby také mohla přispívat k budování nové Evropy.

Překlad - Ing. Hana Nohelová

Giuseppe Argentino ACLI

Účastnil jsem se 5 seminářů pořádaných organizací KAP na Velehradě, ve své funkci vedoucího Úřadu studií Patronato ACLI, sociální podnik služeb pracovníkům podporovaných ACLI (křesťanské asociace italských pracujících).

Během své účasti jsem měl možnost předložit své zprávy na následující semináře:

1) Reformy důchodů a jejich následky na pracovišti (24. – 26. září 2010): Během semináře jsem prezentoval vývoj italského důchodového systému.

2) Nezaměstnanost a zhoršující se podmínky zaměstnání na trhu práce v kontextu globální krize (30. září do 2. října 2011): v průběhu semináře jsem představil opatření pro boj s nezaměstnaností v Itálii.

3) Harmonizace zaměstnání a rodiny ve světě práce (4-6 října 2013): V rámci semináře jsem upozornil na kritičnost vztahu mezi rodinami a světem práce.

4) Solidární ekonomika - alternativa pro 21. století (3. – 5. října 2014): Moje zpráva se zaměřila na zkušenosti solidární ekonomiky v Italské republice, zejména s ohledem na akce (best practices) sociálních podniků podpořených Charitou a sdružení pracujících (ACLI).

5) Problémy občanů nad 50 let na trhu práce (11. – 13. září 2015): Během semináře jsem prezentoval data z trhu práce v Itálii, poukázal jsem na těžkosti mnoha lidí nad 50 let, kteří zůstali bez práce, považovaní za příliš staré na to, aby si našli nové zaměstnání, a příliš mladé, aby šli do důchodu.

KAPu děkuji za pozvání na semináře, během nichž jsem měl příležitost dovědět se užitečné informace ze zpráv předkládaných odborníky a vědci z mnoha částí Evropy. Tyto dokumenty předložené odborníky a experty se vyznačovaly přísným vědeckým přístupem a vysokou kvalitou komunikace.

Giuseppe Argentino ACLI

Překlad – Ing. Hana Nohelová

Marc Michiels – bývalý koordinátor EBCA

Několik hnutí křesťanských pracovníků menších nebo větších v různých zemích Evropy jsou členy hnutí Evropských křesťanských zaměstnanců (EBCA). Po pádu "železné opony" byly tyto skupiny a sdružení ve východní Evropě kontaktovány a pozvány, aby se staly partnery této evropské sítě.

Jako bývalý koordinátor EBCA (2010 – 2015) jsem měl příležitost setkat se s členy KAPu a samozřejmě s jeho prezidentem Jiřím Konečným během každoročních seminářů EBCA..Rovněž jsem ocenil příspěvek českých členů KAP v koordinační skupině - Lidmily Němcové a Petra Koutného. Jednou jsem se zúčastnil semináře na Velehradě. Bylo mi opravdovou radostí těšit se z intelektuální úrovně mluvčích, ale především mi tato schůzka poskytla dobrý obraz o životě a vitalitě hnutí a jejich členů.

KAP byl partnerem dvou evropských projektů Grundtvig, proto jsem byl třikrát hostem v České republice v krásných městech Brně a Praze. S otevřenou myslí jsme společně intenzivně pracovali. V tomto prostředí jsem objevil specifickou situaci zemí východní Evropy a zvláště České republiky.

Díky mé spolupráci s KAPem jsem poznal částečně zemi, toto hnutí a jeho členy. To co je pro mnohé vzdálenou a poněkud abstraktní zemí, se pro mne stalo zemí s lidskou tváří. Přátelství nemá hranic.

Váš vděčný

Marc Michiels, Brusel, Belgie

Překlad: Mgr. Marie Šálková

Ing. Karol Dubovan - Spolupráca KAP a ZKRZ

Združenie kresťanských robotníkov a zamestnancov (ZKRZ) je neziskovou kultúrnou a verejnoprospešnou organizáciou slovenských robotníkov a zamestnancov, ktorej cieľom je náboženská a mravná výchova členov, podpora rozvoja ich kultúrnych záujmov a pomoc v ich sociálnom postavení a potrebách v úzkej spolupráci s Konferenciou biskupov Slovenska a v intenciách pápežských encyklik a dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu. Svoju činnosť začalo vykonávať v roku 1997 po obnovení činnosti ako nástupnícka organizácia Združenia katolíckych robotníkov, ktorá vznikla v roku 1940 ako náboženská organizácia usilujúca o mravno-náboženskú výchovu členov a obhajobu ich kultúrnych a sociálnych záujmov. Slovenské kresťansko-sociálne odborové združenie vzniklo v roku 1920 a po presadení národnosocialistických myšlienok do praktického života v Slovenskom štáte bolo nútené svoju činnosť ukončiť v čase, keď malo v roku 134 906 členov v 1064 skupinách. Členovia Slovenského kresťansko-sociálneho odborového združenia prešli do záujmového Združenia katolíckych robotníkov.

Novozvolené predsedníctvo sa s elánom a nadšením rozbehlo na plnenie úloh, ktorými ho poverilo valné zhromaždenie:

- Rozširovanie členskej základne a budovanie miestnych farských skupín.
- Propagovanie sociálneho učenia Cirkvi v spoločenskom živote
- Nadväzovanie spolupráce s organizáciami s kresťanským sociálnym zameraním.
- Vytváranie a prehľbovanie kontaktov so zahraničnými partnerskými hnutiami a organizáciami a vymieňanie skúsenosti v oblasti riadenia a obsahu práce.
- Prihlásenie sa za člena III. sektora a uchádzanie sa o podporu svojich aktivít a programov u domácich a zahraničných nadácií.

Nadviazali sa dôležité kontakty s organizáciami s podobným zameraním v zahraničí, KAB (Katholische Arbeitnehmerbewegung) Rakúsko, KAB Poľsko, KAP (Křesťan a práce) Česko, EBCA (Europäische Bewegung Christlicher Arbeiter – Európske hnutie křesťanských robotníkov) Belgicko, EZA (Europäisches Zentrum für Arbeitnehmerfragen) Nemecko. So spomenutými organizáciami máme veľmi dobré kontakty a minimálne raz do roka sa zúčastňujeme podujatí, ktoré organizujú oni alebo my.

Spolupráca so zahraničnými partnerskými organizáciami sa rozšírila po významnom výročí v roku 2000, kedy si Združenie pripomenulo 60. výročie založenia. Pri tejto príležitosti sme usporiadali medzinárodné sympóziu s názvom *Práca a odborové hnutie z hľadiska katolíckej sociálnej náuky*, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia z Rakúska (prof. Rudolf Weiler, ThDr. Andreas Michalski, pán Wolfgang Schrödl), z Česka (Ing. Cyril Martinek) a Belgicka (pani Lieve Keerová z EZA).

Zahraničné pracovné cesty na medzinárodné semináre a sympózia sú miestom, kde sa spoločným informovaním o miestnych sociálnych a pracovných podmienkach účastníci snažia analyzovať nedostatky a na základe sociálnej náuky Cirkvi hľadať východiská.

Po prijatí nových štátov do Európskej únie sa na povrch dostali mnohé nedostatky, ktoré sa v nových členských štátoch neriešili. V európskej politike začali prevládať politici s liberálnymi názormi, ktorí uznávajú najmä finančnú a hospodársku logiku v politike. Snažia sa presvedčiť verejnú mienku, že je nutné obmedziť sociálnu bezpečnosť, lebo sa vrah finančne nedá udržať.

EBCA začala systematicky usporiadať medzinárodné semináre, kde by sa sociálna oblasť v týchto štátoch zmapovala a následne by sa spracoval materiál, ktorým by sa oslovili inštitúcie, ktoré majú možnosť ovplyvniť riešenie týchto problémov.

Medzinárodné semináre pod záštitou EBCA sa konali v Deinze (Belgicko – 2001), Graz (Rakúsko – 2002), Porto (Portugalsko – 2003), Brno (Česko – 2004), Freising (Nemecko – 2006), Vaalbeek (Belgicko – 2006). Výsledkom spolupráce počas týchto seminárov je Biela kniha, ktorá bola v júni 2006 odovzdaná v Bruseli Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci európskeho parlamentu a COMECE (Commission des Episcopats de la Communauté Européenne) - Komisia biskupských konferencií Európskeho spoločenstva.

Zástupcovia Zdruzenia sa zúčastnili niekoľkých seminárov, ktoré usporiadalo KAB Rakúsko Viedeň (Rakúsko – 2002), Brno (Česko – 2003), Mariazell (Rakúsko – 2004), Piliscsaba (Maďarsko – 2004), Linz (Rakúsko – 2005), Nitra (Slovensko – 2006).

Od vzniku KAP sa pravidelne zúčastňujeme seminárov, ktoré usporiadava český KAP. Semináre operatívne reagujú na situáciu v pracovnej, sociálnej, ekonomickej a dôchodkovej oblasti.

Aj po 20. rokoch spolupráce sú vzťahy medzi KAP a ZKRZ veľmi ústretové a obohacujúce. Želám do ďalších rokov práce KAP nadšenie a elán pri obohacovaní verejnej mienky v Česku a uvádzanie uzáverov seminárov do reálneho života spoločnosti.

Karol Dubovan, čestný predseda ZKRZ

Lubomír Mlčoch - Mons. Vladimír Born, popularizátor Borských tezí zemrel

V sobotu 16. července 2016 zemrel vzácný kněz, Mons. Vladimír Born, jehož jméno je neodlučiteľně spojeno s organizováním jubilejních seminářů katolické sociální nauky k výročí tzv. Borských tezí z r. 1883. Tímto dokumentem podepsaným v Boru u Tachova skupinou německy mluvících sociálních myslitelů, se v našich zemích zrodil jeden z myšlenkových praméneků předcházejících vznik první sociální encykliky *Rerum novarum* papeže Lva XIII.

V roce 1993, ke 110. výročí Borských tezí, došlo k obnovení téměř zcela zničené tradice a přerušených kontaktů mezi českými a německými zájemci o sociální rozměr evangelia. P. Born, narozený před ovládnutím pohraničí totalitou nacistického typu a 20 let sloužící tamtéž jako farní kněz v nelehkých podmínkách normalizačního komunistického režimu, byl iniciátorem tohoto nového začátku. Na české straně jsme se teprve seznamovali a z tohoto okruhu se rodila nová přátelství a budoucí tým připravující list k sociálním otázkám „Pokoj a dobro“ (ČBK, 17. listopadu 2000). Ke 120. výročí Borských tezí (2003) jsme mohli německým přátelům předložit nejen tento list v německé (a anglické) verzi, ale i německý překlad následujícího dokumentu Žeň veřejné diskuse k listu Pokoj a dobro: zemská tradice katolického sociálního učení byla obnovena přes všechny nepřízně, omyly a zbloudění 20.století – na německé i české straně. Mezi přednášejícími hosty německy mluvícími byli profesori H. Renöckl z Lince a Českých Budějovic a M. Spieker z Osnabrücku, oba důvěrně seznámení i s naší českou realitou.

Jubilejní seminář ke 125. výročí měl rozměr ještě více mezinárodní, a téma jasnozřivě aktuální – jak vidíme dnes: Co potřebuje Evropa? Mezi přednášejícími byli i francouzští profesori z pařížské Sorbonny (G. F. Dumont, D. Lécaillon), a Timothy K. Healy SJ z Gregoriánské univerzity v Římě, který byl v Boru již podruhé. Ministr Cyril Svoboda kladl už tehdy sugestivní otázku: Co ohrožuje Evropu? Rok 2008 byl též výročím 40 let od „Pražského jara“ 1968, a tak úvahy o budoucnosti práce ve společné Evropě nemohly nezahrnovat zamyšlení nad křesťanskými ideovými východisky, jakož i nad věčnými ideály lidstva a snění o ekonomice s lidskou tváří. V roce 2013 (130. výročí) téma semináře v Boru jakoby anticipovalo budoucí starost o rodinu papeže Františka (Rodina a její finanční a morální zajištění). Prof. Dumont a prof. Spieker, oba v Boru již podruhé, jako přední francouzský demograf a přední německý odborník na otázky rodiny, měli jako třetího kolegu prof. P. H. Dembinského ze Ženevy a katolické univerzity ve švýcarském Fribourgu. To, že neuvádíme české účastníky a přednášející, nijak nesnižuje jejich přínos odborné úrovni semináře.

Zahraničním hostem č. 1 byl ovšem na všech čtyřech jubilejních seminářích kníže Konstantin Alois zu Löwenstein, pravnuk iniciátora Borských tezí Karla Jindřicha. Finančník z Frankfurtu, a představitel šlechtického rodu, který v Boru působil od r.1720, byl jako jiní odsunut, vyhnán. Paradox kříže Kristova: rod, který byl po staletí věrný evangelium a staral se o jeho sociální rozměr, nakonec doplatil na selhání jiných. Patří k zásluhám P. Borna a je dokladem velké osobní pokory a noblesy knížete Konstantina, že neodmítl nikdy pozvání, a jako charismatická křesťanská osobnost vždy svědčil o věrnosti svého rodu Kristu.

Pokud uijeme o P. Bornovi označení popularizátora Borských tezí, je to jen skromným vyjádřením role, kterou na poli sociální nauky církve sehrál. Kněz hluboké zbožnosti, se schopnostmi výjimečného organizátora a dokonce finančníka, věrný služebník svého Pána. Ve všech iniciativách, které P. Born tak velkoryse podnikal – i na poli charitativním, kulturním a hudebním- nemohlo – kromě duchovní stránky – nejt také peníze. Ale o ty šlo u P. Borna vždy „až v druhé řadě“. A to, že se přesto nakonec peníze našly, bylo dokladem Božího požehnání, k němuž ovšem patřil i okruh nejbližších spolupracovníků, které Pán svému knězi vždy poslal.

Člověk mání, a Pánbůh mění. P. Born již před prázdninami započal s přípravou dalšího jubilejního semináře (2018). Měl v úmyslu spojit téma semináře s Loretánskými slavnostmi: Borská Loreta, které se tolik věnoval, měla být po letech rekonstrukcí konečně v plné kráse. A tak „mír z domku v Nazaretu“ měl být duchovním základem pro seminární témata míru v rodině i ve světě.

Český básník Jan Neruda napsal v časech první sociální (“dělnické”) encykliky: Čas oponou trhnul, a změněn svět. Pánem času je Kristus, a ten k trnutí oponou, i ke změně světa, aby v něm bylo více Jeho Království, potřebuje své věrné služebníky. Takovým věrným služebníkem byl P. Vladimír Born. On, který s takovou láskou a srdečností organizoval i obědy a pohoštění pro své spolupracovníky – často jako jejich jediný „honorář“ – se dnes jistě již raduje na nebeské hostině se svým Pánem.

Lubomír Mlčoch

Obsah:

Bedřich Vymětalík.....	1
Jan Schweiner.....	5
Jiří Stejskal.....	5
Jan Hurník.....	6
Stanislava Jechová.....	7
Lidmila Němcová.....	8
Jiří Konečný.....	13
Lubomír Mlčoch.....	15
Luděk Rychetník.....	17
Roswitha Gottbehüt.....	18
Joachim Herudek.....	18
Bernhard Eder.....	19
Angelo Levati.....	19
Giuseppe Argentino.....	20
Marc Michiels.....	21
Karol Dubova.....	21
Lubomír Mlčoch (†P. Vladimír Born).....	22